Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 162/1457 | Łódź Czwartek, 12 lipca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כ״ד תמוז תרפ״ח | Nr. 162/1457

ביוראס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

פויליש-ליטווישער קאנפליקט

איז דורך פוילען איבערגעשיקט געווארען צו דער פעלקער-ליגע.

גענף, 11 (אטע) דער פוילישער פארשטע-הער מיניסטער סאקאל האט היינט איבערגעשיקט דעם גענעראל-סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע אן׳אפשריפט פון די נאטעס, וועלכע זענען אויס-געטוישט געווארען צווישען פוילען און ליטע. דער פוילישער פארשטעהער האט געבעטען, אז די דאזיגע נאטעס זאלען דורכ׳ן סעקרעטאריאט אי-בערגעשיקט ווערען צו די פעלקער, וואס געהערען צו דער פעלקער-ליגע. אין א באזונדערען בריף ערקלערט די פוילישע רעגירונג די מאטיווען פארוואס זי האט נישט געקענט אננעהמען דעם ליטווישען פארשלאג. די פוילישע רעגירונג טיילט אויך מיט, אז זי האט פארעפייגט ליטע ווייטער-דיגע אונטערהאנדלונגען אין די ראהמען פון פראגראם, וועלכער איז פארגעשטעלט געווארען אויף דער בשותפות׳דיגער קאנפערענץ אין קעניגסבערג.

דער דייטש-פוילישער האנדעלס = טראקטאט.

זאל געשלאסען ווערען אין פערלויף פון איין חודש.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט׳ן פארשלאג פון דער דייטשער רעגירונג צו פוילען וועגען בנייען די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען, האט דער דייטשער געזאנדטער אין ווארשא ראוישער היינט בעזוכט דאס אויסערן-מיניסטעריום.

ווי ס׳האט ערקלערט דער פארזיצענדער פון דער פוילישער דעלעגאציע צו די האנדעלס-אונ-טערהאנדלונגען, טארנאווסקי, וועלען ביי דער איצטיגער לאגע די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד פערענדיגט ווערען אין פערלויף פון 1 חודש.

טויט און משוגעת

הערשט צווישען גען. נאבילע׳ס חברים.

אסלא, 11. (אטע). די לאגע פון דער „אי-טאליא"-עקספעדיציע וואס איז געבליבען אויף דער אייז-קריע איז האפנונגסלאז. די האפנונג זיי ארויס-צוראטעווען איז זעהר א שוואכע. איינער פון דער מאנשאפט איז משוגע געווארען און איז אוועק אין אן׳אונבעקאנטער ריכטונג.

דער סאוויעטישער אייזברעכער „קראסין" בע-מיהט זיך צוצוקומען צום ארט פון דער קאטאסטרא-פע, אבער דאס געהט צו מיט אזעלכע שוועריג-קייטען, אז די אויסזיכטען ווערען וואס אמאל שוואכער.

אסלא, 11. (ספ. טעל.). דער פינלענדישער פליהער סארקא האט זיך נעכטען צוגעגרייט צו א נייער לופט-רייזע צו ראטעווען נאבילע׳ס חברים. היינט וועט ער אנהויבען זיין רייזע און ער האפט מיטצונעהמען מיט זיך כאטש איינעם פון די עקס-פעדיציע-מיטגלידער.

פאריז, 11. (אטע). פון פארט סאן-סערוואן איז נעכטען ארויסגעפאהרען די שיף „פור-קווי-פא", וועלכע בעשעפטיגט זיך מיט פאל-פארשונגען. דער שעף פון דער עקספעדיציע, דער בעקאנטער פאלאר-פארשער ד״ר שארקאט האט פאר זיין אפ-פאהרען ערקלערט, אז ער האפט צו געפינען אמונדסענען און זיינע חברים. די שיף „פור-קווי-פא" וועט צוריקקומען אין מיטען סעפטעמבער.

אסלא, 11. (ספ. טעל.). אין פערלויף פון נעכטיגען טאג האט די שיף „טשיטא-די-מילאנא" געפרובט אנצובינדען א קאנטאקט מיט דער ראַ-דיא-סטאציע פון גען. נאבילע׳ס גרופע. קיין שום ענטפער האט אבער די שיף נישט בעקומען.

דאס צוריקרופען פון דער גרויסער שוועדי-שער לופט-שיף „אופלאנד" האלט מען פאר דער ליקווידאציע פון דער שוועדישער ראטונגס-אקציע.

נאבילע האט בעקומען א בעפעהל פון מוסא-לינין תיכף צוריקצוקומען קיין איטאליען.

אסלא, 11 (אטע). די ידיעה, אז דער סא-וויעטישער לופט-פליהער באבושקין האט געזאלט געפונען די 3 מאן פון דער „איטאליא"-עקספע-דיציע, וועלכע זענען געגאנגען צופוס, בעשטע-טיגט זיך נישט. באבושקין זוכט איצט אן׳ארט, וואו ער זאל זיך קענען ארונטערלאזען און מיטנעה-מען מיט זיך עטליכע פון נאבילעס חברים.

טייערער געווארען ציג-זען אין אמעריקא.

ניו-יארק, 11. (א.וו.). די „פעדעראל-רעזערוו-באנק" אין טשיקאגא האט געהעכערט דעם צינזען-פוס פון 4 פראצענט אויף 5.

די דאזיגע פעראָרדנונג האט אין די אמערי-קאנער פינאנציעלע קרייזען ארויסגערופען פער-וואונדערונג און בעאונרוהיגונג.

געשטארבען טראצקי׳ס טאכטער

טראצקי אליין קראנק.

מאסקווא, 11. (ספ. טעל.). אין דעם פער-שיקונגס-ארט פון טראצקי׳ן אין וויערני, איז גע-שטארבען פון גאלאפ-שווינדזוכט די עלטסטע טאכ-טער פון טראצקי׳ן. טראצקי אליין איז אויך קראנק און פערלאזט נישט דאס בעט.

איטאליע פאדערט פון פראנקרייך

ארויסצוגעבען איהר די פאליטישע פערברעכער.

פאריז, 11 (א. וו.) די פרעסע מעלדעט, אז די איטאליענישע רעגירונג איז ארויסגעטרעטען מיט א פארשלאג צו דער פראנצויזישער רעגירונג ארויסצוגעבען די שפיאנען, וואס זענען טעטיג אויפ׳ן איטאליענישען געביט.

אין די מאסגעבענדע ספערען האלט מען, אז די פראנצויזישע רעגירונג וועט קאטעגאריש אפ-זאגען זיך ארויסצוגעבען די פערזאנען, ווייל זייער טעטיגקייט אין איטאליען האט געטראגען א פאלי-טישען כאראקטער.

נאוואטשינסקי אין די דרכים פון סאדזעוויטשען.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). דער בעקאנטער ענדעקישער זשור-נאליסט אדאלף נאוואטשינסקי האט אויפגעהערט צו ארבייטען אין „גאזעטא ווארשאווסקא" און אר-בייט אין האנדעלס-מיניסטעריום, וואו ער שרייבט א מאנאגראפיע. ווי מ׳שמועסט זאל נאוואטשינסקי איינגאנצען איבערגעהען צו דער סאנאציע-פרעסע.

מיעלזשאנקא פערטרעטער פון פארזיצענדער פון „סאוונארקאם"

מאסקווא, 11 (רפס). דאס פרעזידיום פון צענטראלען אויספיהרונגס-קאמיטעט פון ראטען-פערבאנד האט בעשטימט דעם לאטווישען קאמו-ניסט מיעלזשאנקא אלס פערטרעטער פון פארזיצער פון דעם ראט פון די פאלקס-קאמיסארען און ראטען-פערבאנד.

אכטונג, גאלאנטעריע=סוחרים!

דעטאליסטען

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן אויסמעסטען דעם הכנסה-שטייער, פאדערן מיר אויף אלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער אונבעדינגט צו קומען אין אונזער פעראיין פיעטריקאווער 6, היינט דאנערשטאג, 8 אין אווענד אויף

א פערזאמלונג

וואו ס׳וועט אפגעגעבען ווערען בעריכטען פון דער טעטיגקייט און בעהאנדעלט ווע-רען די פראגע פון אונזער ווייטערדיגער עקזיסטענץ. מיט דעם נישט קומען צו דער פערזאמלונג, ברעכט איהר אליין אונטער אייער עקזיסטענץ. מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון דער גאלאנטעריע=סעקציע, פיעטריקאווער 6.

האנדווערקער=פעראיין

אגראדאווא 9 (פריהער זאכאדניא 66).

צו אלע יודישע האנדווערקער מיטגלידער און נישט=מיטגלידער!

לויט׳ן לעצטען צירקולאר פון מיניסטעריום בעקומען אלע האנדווערקער, וואס האבען געפיהרט ווערקשטאטען פאר׳ן 15-טען דעצעמבער 1927,

האנדווערקער=קארטען

אפילו ווען זיי האבען נישט געהאט קיין פאטענטען פאר׳ן יאהר 1927. כאטש קיין ענטגילטיגער טערמין איז נאך נישטא, דארף מען זיך פונדעסטוועגען צואיילען, ווייל די צייט איז קורץ. לייגט נישט אפ אלץ אויף דער לעצטער מינוט. ווענדט זיך גלייך צו אונז אין פעראיין, וועלכער וועט שוין פאר אייך אלץ ערלעדיגען. די קאנצע-לאריע איז אפען פון 11 ביז 3 און פון 6 ביז 10.

אכטונג, מאלער! פערשרייבט זיך אין ארטעל, ווייל דער לעצטער טערמין איז דער 15-טער יולי.

DR. MED.

DONCHIN

ספעציאל=ארצט

פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

קיין פוילען

נעמט אן

מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך

און דאנערשטאג

פון 10–1 און פון 4–7 נ.מ.

מאניושקי 1

(Moniuszki) טעל. 9-97

דער בעריהמטער

קאליגראף

ל. בערמאן

(דער יונגער) וואוינט אויף

זאוואדזקא 19, 1-טער

שטאק, און לערנט אויס

שעהן און שנעל שרייבען

און אויך גוט א יודישען

בריף אין 15 לעקציעס

געדענקט: זאוואדזקא 19

די פערוואלטונג פון דער

לאדזער יודישער קהלה

פערעפענטליכט

א קאנקורס

אויף א משגיח אין א שחט=הויז

וועלכער זאל זיין בעהאווענט אין אלע ענינים פון שחיטה. שריפטליכע אפער-טען קענען אפגעגעבען ווערען ביז דעם 15-טען ד. ח. אין קהלה-קאנצעלאריע, פרייהייטס-פלאץ 6, אין די ביורא-שעה׳ן צווישען 9 און 3 נאכמיטאג. 439

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון איבער 2 יאהר אונזער הייסגעליבט איינאיינציג קינד

נ. ע. ישראל הענעך ראטמאן

די לויה וועט פארקומען היינט, דאנערשטאג, דעם 12-טען יולי 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז פאלודניאווא 21, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

פאליטישער מארד אין אלבאניען

וועלכער דראהט מיט ערנסטע קאנסעקווענצען אויפ'ן באלקאן.

בעלגראד, 11 (ספ. טעל.) נעכטען נאכמיטאג איז אנגעקומען א ידיעה פון דער אלבאנישער הויפטשטאדט טיראני, אז דארט איז ערמארדעט געווארען דער יוגאסלאווישער געזאנדטער אין אלבאניען סטאנאי מיכאילאוויטש.

די אלבאנישע רעגירונג ערקלערט, אז דער מארד איז פארגעקומען צוליב פערזענליכער נקמה. דעם מארד האט אויסגעפיהרט אנ'אלבאניער, וועמענס זוהן איז אמאל דער'הרג'עט געווארען דורך א יוגאסלאווישען זשאנדארם. דער מארד, וועלכער דראהט מיט ערנסטע קאנסעקווענצען אויפ'ן באלקאן, האט געמאכט אין בעלגראד א געוואלטיגען רושם.

מלוכה-פרעזידענט אין פלאצק.

פלאצק, 11. (ספ. טעל.). דער מלוכה-פרעזידענט ווייל אין פלאצק. נעכטען איז לכבוד דעם פרעזידענט איינגעארדענט געווארען א ראוט, אין וועלכען ס'האבען אנטייל גענומען 300 פערזאן.

היינט 9 אין דערפריה איז דער מלוכה-פרעזידענט אפגעפאהרען קיין שערפץ.

אויסטויש פון פאליטישע ארעסטירטע.

צווישען פוילען און ליטע.

ווילנא, 11. (ספ. טעל.). אין צוזאמענהאנג מיט'ן אויסטויש פון פאליטישע ארעסטירטע צווישען פוילען און ליטע, וואס דארף בקרוב פארקומען, האט די ליטווישע מאכט צוזאמענגעשטעלט א רשימה פון פוילישע ארעסטאנטען וואס זיצען אין די טורמעס פון קאוונע און ווארמי. צוזאמען זענען פערהאן אזעלכע 12 פוילישע ארעסטאנטען, צווישען זיי 5 פרויען. די טעג וועט בעשטימט ווערען דער טערמין ווען דער אויסטויש וועט פארקומען.

ערב די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד.

בערלין, 11. (ספ. טעל.) אין די דייטשע רעגירונגס-קרייזען האט מען געענדיגט די פארבערייטונגען אנצוהויבען האנדעלס אונטערהאנדלונגען מיט פוילען. דער מיניסטער הערמעס, וועלכער בלייבט ווייטער שעף פון דער דייטשער דעלעגאציע האט אויסגעארבייט א פלאן פון די אונטערהאנדלונגען.

אלמנה פון יודישן מינ. וואשאני

בילדעט א נייע פארטיי אין אונגארן.

בודאפעשט, (י.ט.א.) אין די היגע פאליטישע קרייזען האט געמאכט א שטארקען רושם. דער פאקט, וואס דער פירשט-פרימאס (קארדינאל דר.) סערעדי האט די טעג אויפגענומען אויף אנ'אודיענץ די אלמנה פון געוו. יודישען מיניסטער וואשאני און זיין זוהן. גלייך נאך דער דאזיגער אודיענץ האבען די אלמנה וואשאני און איהר זוהן ערקלערט, אז זיי טרעטען ארויס פון דער דעמאקראטישער פארטיי און וועלען בילדען א נייע פארטיי א. נ. „וואשאני-דעמאקראטישע-פארטיי".

די נייע פארטיי וועט האבען די אויפגאבע צו געווינען די אונגארישע יודען פאר דער רעסטאווירונג פון דער האבסבורג-דינאסטיע אין אונגארן, בעת די מיטגלידער פון דער (אלטער) דעמאקראטישער פארטיי זענען אלע געגען דעם צוריקקעהרען פון די האבסבורגער.

א קלייז מלחמה'לע

צווישען באליוויא און פאראגוואי

לימא, 11 (ספ. טעל.) די צייטונג „פרעסא" טיילט מיט, אז מ'דארף זיך רעכענען מיט א מלחמה-אויסברוך צווישען באליוויא און פאראגוואי. עס האנדעלט זיך דא וועגען דער טעריטאריע טשאקא. דער קאנפליקט וועגען דער דאזיגער טעריטאריע האט שוין געהאלטען ביים ליקווידירט ווערען, ער האט זיך אבער אויפסניי פערשארפט. באליוויא קאנצענטרירט מיליטער אויף דער גרעניץ פון פאראגוואי.

גרויסער סקאנדאל אין די סאוויעטישע האנדלס-מיסיעס אין טערקיי

דער פארזיצ. האט פערשווענדעט 100 טויז. פונט

קאנסטאנטינאפאל, 11. (אטע). דער פארזיצענדער פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע אין אנגארא, איבראהימאוו האט פערשווענדעט 100 טויזענד פונט שטערלינג און איז נעלם געווארען. פון מאסקווא איז בעקומען א ספעציעלע רעווידיר-קאמיסיע, כדי אדורכצופיהרען אנ'אינספעקציע אין די סאוויעטישע האנדעלס-מיסיעס פון קאנסטאנטינאפאל, אנגארא און סמירנא. א רייה סאוויעטישע בעאמטע האבען בעקומען א בעפעהל צוריקצופאהרען קיין רוסלאנד, זיי האבען אבער דעם בעפעהל נישט אויסגעפיהרט. דער מיליטערישער אטאשע אין אנגארע איז אוועקגעפאהרען קיין בערלין.

אנטיסעמיטיזם אין דער רויטער ארמעע.

מאסקווע, 11. (יט"א טעלעגראפיש). דער אפיציעלער ארגאן פון דער רויטער ארמעע „קראסנאיא גאזעטא" גיט איבער פאקטען וועגען אנטיסעמיטישע פאלען אין דער רויטער ארמעע.

אין געוויסע אבטיילונגען ערלויבען זיך די סאלדאטען צו מאכען אנטיסעמיטישע בעמערקונגען וועגען זייערע יודישע חברים און אפילו בנוגע די יודישע העכערע מיליטער-לייט.

די צייטונג פאדערט, אז די מיליטער-קאמענדאנטען זאלען פערפאלגען דעם אנטיסעמיטיזם און זאלען בעשטראפען די שולדיגע.

אנטיסעמיטישע פאלען אין רוסלאנד

ווערען אלץ אפטער.

מאסקווע. (י. ט. א.) דער אנטיסעמיטיזם ווערט איצט שוין א געוועהנליכע זאך אין ראטען-רוסלאנד. עס געהט נישט אוועק קיין טאג, אז די צייטונגען זאלען נישט ברענגען צעהנדליגער ידיעות וועגען אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען.

דער מינסקער „אקטיאבר" ברענגט אין איין נומער א רשימה פון אנטיסעמיטישע האנדלונגען, וואס זענען פערצייכענט געווארען אין מינסק.

1) א מיטגליד פון אויספיהר-קאמיטעט אין סטוידער קרייז האט זיך ענטזאגט צו שטימען פאר'ן בודזשעט פון א פאלקס-הויז, ערקלערענדיג אפען, אז ער וויל נישט שטימען פאר א הויז, אין וועלכען עס טאנצען די „זשידעס", 2) א פאלקס-ריכטער אנולירט אנ'אנטיסעמיטישען פראצעס, 3) א סעקרעטאר פון א קאמוניסטישען „קעמערל" אין האמעל ערקלערט, אז אנרופען עמיצען מיט'ן ווארט „זשיד" איז נישט קיין אומגליק פאר וועלכען מען דארף שטראפען א. א. וו.

אויפרייס פון שוועבעל-וויער אין בודאפעשט.

א 2-שטאקענדיג הויז איז געפלויגען אין דער לופט.

בודאפעשט, 11 (ספ. טעל.) נעכטען נאכמיטאג האט א שרעקליכער אויפרייס אומגעוואנט א 2-שטאקיג הויז. 3 פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען. דער אויפרייס איז פארגעקומען אין קעלער, וואו צוויי ארבייטער זענען געווען בעשעפטיגט מיט איבערגיסען שוועבעל-וויער.

גנבה אין סובאלקער פאלקס-באנק

צוגערויבט 34 טויזענד זלאטעס.

סובאלק, 11. (טעלעפאניש). נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינבעקומען אין דער היגער פאלקס-באנק. די גנבים איז געלונגען צוצוקומען צו דער קאסע און האבען צוגערויבט 34 טויזענד זלאטעס. ביז איצט האט מען די גנבים נישט געכאפט.

דעבאטע אין אונגארישען פארלאמענט

איבער דעם אנטיסעמיטישען אגראר-געזעץ.

בודאפעשט. (יט"א). בעת די בעראטונגען אין אונגארישען פארלאמענט ארום דעם נייעם געזעץ וועגען דער אגראר-רעפארם, האבען א רייה רעדנער פון דעמאקראטישען און סאציאליסטישען לאגער פעסטגעשטעלט, אז דער פאראגראף פון דאזיגען געזעץ, וועלכער מאכט אבהענגיג דאס קויפען און ארענדירען ערד פון דער הסכמה פון לאנדווירטשאפטס - מיניסטער איז געווענדעט געגען די יודישע בירגער. דער לאנדווירטשאפטס-מיניסטער האט אליין נישט לאנג ערקלערט, אז די דאזיגע בעשטימונג איז געווענדעט נישט געגען די אונגאריש-יודישע בירגער, נאר געגען די איינגעוואנדערטע מזרח-יודען.

בעת דער פארלאמענטס זיצונג האבען די פארשטעהער פון דער אפאזיציע שארף קריטיקירט דאס נייע אגראר-געזעץ און אויפגעוויזען, אז דער פאראגראף 7 וועט געוויס אנגעווענדעט ווערען בנוגע אלע יודען אין אונגארן. דעפ. בראדי האט פראטעסטירט געגען דעם, וואס מען רעספעקטירט נישט די רעכט פון די יודישע קריגס-אינוואלידען אין דעם געזעץ וועגען אגראר-רעפארם. אויך דער דעפוטאט פאסטאר יאזעף טשיק האט געפאדערט, מען זאל אין דעם אגראר-געזעץ נישט מאכען קיין אונטערשידען לויט די רעליגיעס און מען זאל אויך בעריקזיכטיגען די יודישע לאנדווירטען און קריגס-אינוואלידען ביי דער דורכפיהרונג פון דער אגראר-רעפארם.

דער אגראר-מיניסטער מאיער האט זיך פערענטפערט, אז דער פראיעקט פון אגראר-געזעץ ענטהאלט נישט קיין פאליטישע אדער קאנפעסיאנעלע טענדענצען.

דאס געזעץ איז נאכהער אנגענומען געווארען אין דער ערשטער לעזונג.

———:0:———

הארבע שטראפען פאר פייניגען א יוד.

מאסקווע, 11. (יט"א טעלעגראפיש): דאס אפעלאציע-געריכט האט אנערקענט, אז די שטראף פון 6 ביז 9 מאנאטען טורמע, צו וועלכער עס זענען פער'משפט געווארען די כוליגאנעס, פאר פייניגען זייער אלטען יודישען שכן קויפמאן, איז א צו מילדע.

דער פראצעס וועט נאכאמאל בעטראכט ווערען און די בעשולדיגטע זאלען גע'משפט ווערען נישט נאר פאר כוליגאניזם, נאר אויך פאר אנטיסעמיטיזם.

פרוג'ס קבר נאך אלץ אהן א מצבה

מאסקווע (יט"א). דער קבר פון דעם בעריהמטען יודיש-רוסישען דיכטער ש. פרוג איז נאך אלץ אהן א מצבה אויפ'ן יודישען בית-עלמין אין אדעס און וועט ווארשיינליך קיין מצבה קיינמאל נישט האבען, אויב אין אויסלאנד וועט נישט געשאפען ווערען א פאנד פאר א-א מצבה.

פרוג'ס קבר געפינט זיך נעבען דעם קבר פון מענדעלע מוכר ספרים, צוליב דעם, וואס פרוג איז געווען ציוניסטיש געשטימט האבען די קאמוניסטישע יודישע קולטור-טוער נישט געשטעלט קיין מצבה אויף פרוג'ס קבר, כאטש פרוג איז שוין טויט כמעט צעהן יאהר.

פרוג'ס נאהענטע קרובים האבען זיך שוין עטליכע מאל בעמיהט צו שטעלען פרוג'ן א מצבה אויף זייערע אייגענע קאסטען, אבער זיי זענען צו ארים צו דעקען די אויסגאבען, וואס זענען דער־מיט פערבונדען.

קאנפליקט אין דער בצלאל-שולע.

ירושלים (יט"א). אין דער בצלאל-שולע איז אויסגעבראכען א קאנפליקט צווישען די סטודענטען און דעם פערוואלטונגס ראט, צוליב דעם, וואס צוויי סטודענטען זענען צייטווייליג אויסגעשלאסען געווארען פון דער שולע פאר אונגעהארכזאמקייט. די פארוואלטונג פון זייערע קאלעגען צו אנולירען די שטראף איז נישט בעריקזיכטיגט געווארען און די סטודענטען האבען בעשלאסען דעריבער צו ערקלערען א שטרייק.

דער פערוואלטונגס ראט פון דער שולע האט בעשלאסען אויסצושליסען איינעם פון די צוויי דערמאנטע סטודענטען און בעשטימען א נייע רעגיסטראציע פון די סטודענטען.

לואי מארשאל אויף א באנקעט פון די רוסישע יודען אין פאריז

פאריז. (יט"א). לואי מארשאל איז אויפגענומען געווארען אויף א באנקעט, וואס איז איינגעארדענט געווארען לכבוד איהם דורך דער קהלה פון די רוסישע יודען אין פאריז. דער באנקעט איז ארגאניזירט געווארען דורך א ספעציעלען קאמיטעט פון דער קהלה, אין וועלכען עס איז אויך אריין ה. סליאזבערג.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספעציאליסט פאר הויט-, האר- און יונ[illegible] קראנקהייטען, מענער-שוואכע, לישיי און ראש. רענטגען-שטראהלען און סאלארין ליכט, עלעקטרא-טעראפיע

נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכמ., און פון 6 ביז 9 אין אווענד

העלענאוו — העלענאוו

זונטאג, דעם 22-טען יולי

זומער=פרעסע=רעדוטע

אלימפישע שפילען, גרויסע פאנטאזיע לאטעריע, יום=טוב פון ליד, אויטא=ראקעט, אויטא=בלומען=קארסא, הומאריסטישער

מעטש פון דיקע מיט מאגערע, קינדער=פערוויילונג, בלומען=קאמף אויף גאנדאלן, באלעט=דיווערטיסמענט. 3 ארקעסטערס

אונזער תבואה-דעפיציט און ווי אזוי איהם צו דעקען.

לויט די פאכמענער פעררעכענונגען, וועט דער שנים אונז אין היינטיגען יאהר געבען מיט 30 פראצענט ווייניגער ווייץ און 20 פראצ. ווייניגער קארן ווי אין פאריגען יאהר. שטיצענדיג זיך אויף סטאטיסטישע בערעכענונגען בעטרעפט דער יעהרליכער געברויך פון 1 פארשוין 1,8 מעטער-צענטנער תבואה, וואס מאכט אויס ביי דער גאנצער בעפעלקערונג אין פוילען (28 מיליאן) 50.400.000 מעטער-צענטנער. אזוי ארום קען אונז אין היינטיגען יאהר אויספעהלען אנ'ערך 12 מיליאן 600.000 מעטער-צענטנער תבואה, וועלכע די רעגירונג וועט מוזען איינקויפען פאר די תבואה-רעזערווען. פעהלערהאפט וועט אבער זיין דער שריט פון דער רעגירונג, ווען זי וועט דעם תבואה-דעפיציט וועלען דעקען דורך תבואה-קניות אין לאנד גופא, ווייל אזא אקציע מוז אין איהר נאטירליכער קאנזעקווענץ פערטייערען דעם היימישען פראדוקט. דורך אזא תבואה-פאליטיק וועט נישט פערקלענערט ווערען דער תבואה-דעפיציט אין לאנד, ער וועט ווייטער בלייבען נישט געדעקט. איינס וועט יא געשעהען: ס'וועט זיך פערשטארקען די נאכפראגע און דער אנבאט וועט זיין א זעהר קנאפער, וואס וועט זיכער הויבען די פרייזען אויפ'ן מארק און שאפען קאניונקטורען, וועלכע די אינטערווענץ מיט דער תבואה פון די רעזערווען וועט לגמרי נישט קענען ענדערען. פון דער פראקטיק ווייסען מיר, אז אזעלכע אינטערווענצען אויפ'ן מארק שאפען נאר קינסטליכע פרייזען, ווי ס'איז למשל געשעהן אין היינטיגען יאהר אין פוילען. מ'האט געדעקט די בעדערפענישען פון דער אינטענדאנטור מיט תבואה פון די רעזערווען צו נידעריגע פרייזען. נע'פועלט דערמיט האט מען דאס, אז די דארטיגע בערזע האט נאטירט נידריגע פרייזען, וועלכע זענען אבער געווען פיקטיווע, ווייל די פאקטישע פערהעלטנישען אויפ'ן מארק האבען דיקטירט אנדערע רעאלע פרייזען. קיין סך נוטס קענען אזעלכע פערהעלטנישען מיט זיך נישט ברענגען. מ'וועט ארונטעררייסען דעם פרעסטיזש און צוטרוי צו די בערזעס, וואס מוז ברענגען א שאדען דעם תבואה-סוחר, דעם פראדוצענט און דער מלוכה.

וויל מען טאקע באמת שאפען א רעאלען אפראוויזאציע-פלאן פאר'ן קומענדיגען יאהר, מוז מען טראכטען צו דעקען דעם גאנצען היגשען תבואה-דעפיציט נישט דורך רעזערווען, וואס ...לען געשאפען ווערען דורך היימישער תבואה, נאר דורך איינקויפען תבואה אין אויסלאנד אין די ערשטע חדשים נאך דעם שניט, ווייל צו יענער צייט זענען די פרייזען בעדייטענד בילינגער. מען מוז אבער אויך געדענקען, אז אין דעם פאל וועט עס אונז קאסטען א סך פראצענט פון געלד, וואס מען וועט מוזען ארייגליינגען. דעריבער וואלט געווען פראקטיש צו קויפען מיט דער בעדינגונג, אז די תבואה וועט צוגעשטעלט ווערען אין די חדשים פעברואר, מערץ, ווען די היימישע זאפאסען וועלען זיך אנהויבען אויסלאזען.

דער איינקויף אבער טאר נישט געפיהרט ווערען דורך בעאמטע אדער אנדערע ארגאניזאציעס, וואס וועלען זיך אויף די קאסטען פון דער גאנצער בעפעלקערונג לערנען פיהרען דעם תבואה-מסחר.

אזוי ארום וועט די תבואה ווייטער בלייבען אין לאנד און בלייבען פאר'ן פרייען פערקעהר.

מיינט די רעגירונג ערנסט מיט איהר פלאן בילינגער צו מאכען די פראדוקטען פון טאג-טעגליכען געברויך; זאל זי בעסער א טראכט געבען צו בעפרייען די תבואה-טראנזאקציעס פון אומזאך-שטייער; זאל זי בעפרייען דעם אימפארט פון תבואות פון צאל; זאל זי פערקלענערן דעם באהן-טאריף; זאל זי בעווארנען א בילינגען און נוטען קרעדיט פאר'ן סוחר און מילנער און פראדוצענט; זאל זי זיך אפזאגען פון די גרויסע אפצאהלען ביים ארויסגעבען אויסלענדישע פאספארטען. וועט דער פראדוצענט, דער מילנער און סוחר בעפרייט זיין פון די לאסטען, וועט במילא בילינגער ווערען דער פראדוקט, און מען וועט נישט מוזען נאכזוכען אופנים פון פערבילינגערען דעם פראדוקט דארט, וואו מען קען איהם נישט געפינען. מ'טאר זיך נישט בעגנוגענען מיט א טעארעטישען, אויסערליכען עפעקט, וואס אגב וועט ער אונז מוזען טייער קאסטען.

י. שמערעק.

ווער ווייסט, וואו ס'געפינט זיך אברהם שווארצמאן?

פערשוואונדען געווארען א לאדזער יונגערמאן, וועלכער האט געלערנט אין ווילנע.

(ז) זייט'ן יאהר 1914 ווען אויף די מויערען פון אונזער שטאט האבען זיך בעוויזען, שרייענדיגע פלאקאטען, וועלכע האבען בעקאנט געמאכט וועגען דער מאביליזאציע, איז פרוי ביילה פעלד פון פראנציסקאנער 53 געבליבען א וויסטע עגונה נאך איהר מאן, דעם וועבער, ה' משה שווארצמאן, וועלכער איז אוועק אויף דער מלחמה און פון דעמאלט אן, איז ער, ווי א שטיין אין וואסער אריין, קיינער ווייסט נישט וואו זיין געביין איז אהינגעקומען.

אנ'אנדערע פרוי, אויף פעלד'ס ארט, בלייבענדיג אנ'עלענדע מיט א פיצעלע קינד אויף דער האנד, וואלט נעווים דעם קאפ פערלוירען און נישט געוואוסט, וואו זיך אהינצוטון, וואס עס איז טאקע געווען דער פאל מיט פרוי פעלד אין די ערשטע חדשים, נאכדעם, ווי דער מאן האט גענומען פון איהר אוועק און זי איז געבליבען אהן מיטלען צו לעבען.

דאך דאס קינד, א יונגעלע, האט דער פרוי געגעבען כח און מוט אויסצוהאלטען אלע צרות און צו ארבייטען בייטאג און ביינאכט, אבי דאס יונגעלע צו ערציהען.

פרוי פ. האט אנגעהויבען צו האנדלען מיט גרינצייג אויפ'ן באלוטער-מארק און אזוי לאנג, ווי דאס קינד איז קליין געווען און זי האט נישט געהאט ביי וועמען עס צו לאזען, האט זי עס אפגעגעבען אין יתומים-הויז אויף זגערזשער גאס, וואו א דאנק די אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען, וואס דאס קינד האט ארויסגעוויזען, האט עס זיך דערווארבען אלעמענס סימפאטיע און די הויכסטע פעראינטערעסירונג מצד דער פערוואלטונג פון יתומים-הויז, וועלכע האבען אין דעם קינד געזעהן א צוקונפטיגען זשעניע.

דאס יונגעלע, אברהם איז אונטערגעוואקסען און א דאנק די בעמיהונגען פון דעם דערמאנטען יתומים-הויז, איז דאס קינד אפגעגעבען געווארען אין באראנאוו-שול, וועלכע ער האט געענדיגט מיט אנ'אויסצייכנונג.

בעת'ן לערנען זיך אין דער שול, האט דאס בחור'ל געזעהן, ווי זיין מוטער ארבייט שווער און ביטער, האט נישט קיין טאג און האט נישט קיין נאכט און טראצדעם האט זי נישט דעם טאג איבערצולעבען און ער האט פערשטאנען, אז ער איז א לאסט אויף איהרע איינגעפאלענע פלייצעס, האט ער אנגענומען א פאסטען אלס נאכט-וועכטער אין א פאבריק, וואו ער האט ביינאכט געהיטען און בייטאג געלערנט זיך.

ענדיגענדיג די באראנאוו-שולע, איז אונזער בענאבט בחור'ל אוועקגעפאהרען קיין ווילנע, וואו ער איז אריינגעטרעטען אין ארטיגען לעהרער-סעמינאר, וואו ער איז באלד, א דאנק זיינע פעהיגקייטען און זעלטענעם חוש פאר געזעלשאפטליכער ארבייט, געווארען דער ליבלינג פון אלע חברים און פון דעם גאנצען לעהרער-פערסאנאל.

פון ווילנא פלעגט אברהם'ל אהיימקומען דערפרעהען דער ארימער מאמען צוויי מאל אין יאהר: אויף פסח און אויף סכות.

מיט זיינע בעזוכען האט ער דער ארימער מוטער צוגעגעבען מוט און כחות ווייטער צו דאהרעווען און צו פיהרען איהר בירנעם לעבען.

לעצטענס איז ער דא געווען פערגאנגענעם פסח, פונדאנען ער איז א צופרידענער, אזוי, ווי קיינמאל נארנישט אוועקגעפאהרען, צואגענדיג דער מוטער צו קומען בעת די שול-פעריען, וועלכע הויבען זיך אן דעם 22-טען יוני, אויף וועלכע ער איז נעווארען אנגאזשירט אויף א קאנדיציע צו א יודישען פריץ נעבען לאדז.

די גאנצע צייט פון פסח אן, האט די מוטער פון איהם קיין שום ידיעה נישט געהאט, וואס עס האט איהר נישט שטארק בעאומרוהיגט, ווייל אברהם איז בכלל נישט געווען קיין שטארקער שרייבער און די מוטער פון איהר זייט האט איהם אויך נישט געשריבען, נישט וועלענדיג איהם שטערען אין זיינע למודים, נאר מיט אונגעדולד אפגעווארט דעם גליקליכען טאג, דעם 22-טען יוני, ווען איהר איינציגער געליבטער בן-יחיד האט געדארפט קומען.

ווי גרויס איז אבער געווען די איבערראשונג פון דער מוטער, ווען עס איז אדורך דער 22, 23 און אזוי ביז צום 1-טען יולי און איהר זוהן איז נישט געקומען.

זי איז ארומגעלאפען צו אלע זיינע היגע קאלעגען, וועלכע לערנען אויך אין ווילנע, און זענען געקומען פעריען-צייט פערברענגען אין לאדז, נאר פון אלע האט זי בעקומען איין און די זעלבע תשובה, אז זייער קאלעגע, איהר זוהן אברהם שווארצמאן האט זיך אין ווילנע מיט אלעמען געזעגענט און נישט וועלענדיג ווארטען אויף קיינעם, איז ער נאך מיט א טאג צו פריער אהיימגעפאהרען.

די מוטער, א פערצווייפעלטע און נישט וויסענדיג וואס צוטון, איז געלאפען צו שכנים פערזוכען דאס בעט-געוואנד אום זיך צו שאפען אויף הוצאות קיין ווילנע, מיינענדיג, אז מיט דעם זוהן איז עפיס אנ'אומגליק געשעהן, נאר די חברים זיינע נארען איהר אפ און ווילען נישט אויסזאגען, נאר פון דעם שריט האבען איהר די שכנים אפגעהאלטען, ראטענדיג איהר, אז זי זאל זיך אנפרעגען שריפטליך, וועגען דעם אין דעם קוראטאריום פון דעם דערמאנטען סעמינאר, וואס די ארימע פרוי האט טאקי געטון און נעכטען האט זי בעקומען א תשובה, וועלכע בעשטעטיגט די רייד פון זיינע חברים, אז אברהם שווארצמאן איז נאך דעם 21-טען יוני ארויסגעפאהרען פון ווילנע, און, ווי ער האט געזאגט, איז ער געפאהרען קיין לאדז, וואוהין ער איז ביז היינטיגען טאג נאך נישט אנגעקומען.

וואו אברהם שווארצמאן איז אהינגעקומען איז אלזא פארלויפיג א געהיימניש.

פארפאלען.

(2) [כוליגאנעס בעפאלען א מיידעל]. אין די עקען שטאדט האט די פאליציי לעצטענס פערגאזירט עטליכע אנפאלען פון כוליגאנעס אויף שוצלאזע דורכגעהער.

נעכטען האט אזא פאל געטראפען אויף לזאי-וא-גאס 55. די כוליגאנעס האבען פערשיט מיט שטיינער די 30-יעהריגע מאריא פאגאנאוויטש (אגרזשעיא 49), וועלכע איז אליין געגאנגען אהיים. פאגאנאוויטש האט איהר ערטיילט הילף.

[אומגליקען ביי דער ארבייט]. אין מילנר'ס פאבריק, וועלכע געפינט זיך אויף קארלא 8, האט דער 25-יעהריגער ארבייטער אנדזשעי קוכארסקי בעקומען א העפטיגען קלאפ פון דעם ראד פון דער מאשין, אזוי, אז מען האט איהם א פערוואונדעטען אבגעפיהרט אין שפיטאל.

(2) אויף מיליאנאווע 21, איז דער 24-יעהריגער ארבייטער סטאניסלאוו דאפיעראלסקי (גדאנסקא 29) בעת דער ארבייט אראפגעפאלען פון 3-שטאקיגען הויז.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אבגעפיהרט אין שפיטאל.

פון יודישען טעאטער.

גאסטראלען פון בעני אדלער.

די טעג הויבען זיך אן אין יודישען טעאטער אין פילהארמאניע, די גאסטראלען פון בעריהמטען יודישען אמעריקאנער שוישפילער בעני אדלער און דעם בעקאנטען כאראקטער-שוישפילער סאלאמאן קוסטין.

מיט'ן קומען פון בעני אדלער קיין לאדז וועט דאס היגע יודישע טעאטער זעהר פיל געניסען, ווייל בעני אדלער האט אין אמעריקא א שם פאר א זעהר טאלאנטפולען און אויסגעצייכענטען שוישפילער. אין די אמעריקאנער יודישע טעאטערען האט בעני אדלער פערנומען אנ'אנגעזעהענעם ארט און איז געגאנגען פון שטאפעל צו שטאפעל אין זיין ארטיסטישער קאריערע.

זיינע גאסט-שפילען אין די לעצטע וואכען אין די גרעסטע אייראפעאישע שטעדט זענען געווען געשעהענישען אין דער יודישער טעאטער-וועלט און האבען ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס. לאדז איז די ערשטע שטאדט אין פוילען, וואו בעני אדלער וועט אויפטרעטען און זיינע גאסטשפילען דארפען דעריבער ארויסרופען דעם גרעסטען אינטערעס ביי די היגע יודישע טעאטער-בעזוכער.

טעלעגראמען.

5 צום טויט-פער'משפט'ע בעגנעדיגט

אין גרויסען דאנער סאבאטאזש-פראצעס.

מאסקווע, 11 (ספ. טעל.) דער צענטראלער אויספיהרונגס-קאמיטעט „וציק“ האט בעשטעטיגט 5 טויט-אורטיילען פון דאנער סאבאטאזש-פראצעס. פאר 6 טויט-פער'משפט'ע איז די שטראף פערביטען געווארען אויף 10 יאהר טורמע. די טויט-אורטיילען זענען שוין אויסגעפיהרט געווארען.

אויפרוף פון דער בודאפעשטער קהלה

פאר דער רעוויזיע פון טריאנאנער טראקטאט.

בודאפעשט, (י.ט.א.) די יודישע קהלה אין בודאפעשט האט די טעג אפגעהאלטען איהר יעהרליכע פערזאמלונג, אויף וועלכער דער פרעזעס פון דער קהלה, רעגירונגס-ראט אלאדאר קאשאב האט מודיע געווען, אז די קהלה האט זיך געווענדעט מיט אנ'אויפרוף צו די גרעסערע יודישע קהלות אין דער גאנצער וועלט מיט דער אויפפאדערונג צו קעמפען פאר דער רעוויזיע פון טריאנאנער שלום-טראקטאט.

17-טע מלוכה-לאטעריע

דריטע קלאס 1-טער טאג.

40.000 זל. נומער 110793.

20.000 זל. נומער 100544.

2.000 זל. נומערן: 64595 89480.

1.000 זל. נומערן: 64054 92579.

500 זל. נומערן: 68638 76614.

400 זל. נומערן: 37632 86470 90024 106155 117569.

300 זל. נומערן: 7297 23449 28534 29071 40118 40405 44685 45163 45586 46812 78156 85182 66768 70923 118172 142518 1478.6.

בעזוך פון מלוכה-פרעזידענט אין לאדזער וואיעוואודזטווע.

(—) דעם 13. ד. ח. קומט אין לאדזער וואיעוואודזטווע דער מלוכה פרעזידענט איגנאצי מאשטשיצקי. דער וויזיט פון מלוכה-פרעזידענט וועט טראגען אנ'אפיציעלען כאראקטער, ער וועט זיין דער גאסט פון די אגראר-קרייזען, וועלכע געפונען זיך אויפ'ן שטח פון לאדזער וואיעוואודזטווע און ער וועט די גאנצע רייזע אדורכמאכען אין אנ'אויטא.

וויכטיג פאר האנדווערקער!

(מ) דער אינדוסטריעלער-אמט ביים מאגיסטראט מעלדעט, אז יעדער פערזאן, וועלכער הויבט אן אין לאדז צו פיהרען א האנדווערקער-ווערקשטאט, מוז באלד מעלדען וועגען דעם אין אינדוסטריעלען-אמט פון ערשטער אינסטאנץ, ביים מאגיסטראט, כדי צו בעקומען א בעשטעטיגונג וועגען איינמעלדען. די נישט-איינגעמאלדענע וועלען אויפ'ן אדמיניסטראטיוון אופן בעשטראפט ווערען.

א חוץ דער איינמעלדונג דארף מען זיך בעזארגען מיט א האנדווערקער-קארטע, אין געגענפאל פערווערט די אינדוסטריע-מאכט צו פיהרען דעם ווערקשטאט.

אלס בעוויז פון פאך קענטניש איז נויטיג א דיפלאם פון א מייסטער און ציינגנישען, אז מען האט מינדעסטען 3 יאהר געארבייט אין פאך אלס לערן-יונגעל און געהילף. אויב מען קען נישט פארשטעלען אזעלכע ציינגנישען דארף מען צושטעלען א צייגניש פון גמינע, אז די געגעבענע פערזאן האט זעלבסטשטענדיג געארבייט אין פאך פאר דעם 15. דעצעמבער 1927 און האט א אינדוסטריע-צייגניש פונ'ם יאהר 1927, אדער א צייגניש פון דער גמינע, אז די דערמאנטע פערזאן האט געארבייט ביי א האנדווערקער אין משך פון 5 יאהר.

נאך קארטען דארף מען זיך מעלדען אין דעם אינדוסטריע-אמט פון 1 אינסטאנץ (מאגיסטראט, פרייהייטס פלאץ 14, 2-טער שטאק צימער נומר 31).

נישט געלונגענע איינברוך-גנבה.

(—) נעכטען אויף דער נאכט, האבען זיך אומבעקאנטע גנבים אריינגעריסען דורכ'ן פארקאן אין דער שפולעריי פון דער פירמע זיס, אויף קאפערניקא 17, וואו זיי האבען אין פארטער אויסגעבראכען א פענסטער און אריינבעקומענדיג זיך אינעווייניג אין דער פאבריק האבען זיי זיך דערשלאגען צום קאנטאר, מיט נאכגעמאכטע שליסלען, וואו עס איז געשטאנען אנ'אייזערנע קאסע.

די גנבים האבען אויפגעבראכען די טיר פון דער קאסע, נאר אינמיטען, ווייזט אויס, זענען זיי פון עמיצען געשטערט געווארען און געלאפען מיט'ן זעלבען וועג, וואס זיי זענען געקומען, אייבערלאזענדיג אין דער קאסע א גרעסערע סומע געלד מיט וועקסלען.

די פאליציי פיהרט אין דעם ענין אנ'ענערגישע אויספארשונג, וועלכע איז אבער בעשווערט צוליב דעם, וואס די גנבים האבען געארבייט אין הענטשקיס און האבען נישט איבערגעלאזט נאך זיך קיין שום שפורען.

ארום די וואהלען צו דער האנדעלס-קאמער.

(ט) ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די פערטראקטאציעס, וועגען שאפען אנ'אלגעמיינעם וואהל-בלאק צו דער האנדעלס-קאמער, וועלכע האבען געטראגען א נישט אפיציעלען כאראקטער, נישט געבראכט קיין רעזולטאט.

דער הויפט-שווער-פונקט אין די געפיהרטע פערטראקטאציעס איז בעשטאנען דערין, וואס די איינצעלנע סוחר'ישע ארגאניזאציעס האבען נישט געקענט אדורכקומען צווישען זיך, וועגען דער צאהל מאנדאטען.

אינספעקציע פון טאקסובקעס.

(מ) היינט ווערען קאנטראלירט אויף דעם פרייהייטס פלאץ פון 8 ביז 1 נאכמיטאג די טאקסובקעס פון נומער 130 ביז 150.

דראשקעס מיט „ליטשניקעס“.

(ט) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט בקרוב איינגעפיהרט ווערען „ליטשניקעס“ אויף דראשקעס, לויט וועלכע דער פאסאזשיר וועט זיין פערפליכטעט צו בעצאהלען.

קינאָ-אַקטריסעס, וועלכע זענען מאַמעס און באָבעס

און די וועלט בעטראַכט זיי פאַר מיידלעך.

זיי האַלטען זייער פאַמיליען-לעבען אַלס אַ סוד צוליב זייער קאַריערע.

אין דער קינאָ-קאָלאָניע אין אַמעריקאַ איז אַ סענסאַציע די נייעס, אַז די בלאָנדע קינאָ-סטאַר, סעי סאָרעי, האָט אַ קינד, אַ יונגעלע, וואָס איז שוין וועכצעהן מאָנאַטען אַלט.

די אַקטריסע האָט געהאַלטען אַלס אַ געהיים-ניש דעם פאַקט, אַז זי איז אַ מוטער, און עס װערט ערקלעהרט, אַז זי האָט אַזוי געהאַנדעלט, ווייל זי האָט גערעכענט, אַז עס קאָן שאַדען איהר קאַריערע אויב מען וועט זיך דערוויסען, אַז זי איז די מאַמע פון אַ קינד.

עס ווערט דערצעהלט, אַז זי איז קיינמאָל נישט אַרויס מיט'ן קינד אין גאַס, און זיך געהיט די גאַנצע צייט, אַז ציטונגס-לייט זאָלען זיך נישט דערוויסען, אַז זי האָט געבוירען אַ קינד, איהר מאַן אָבער, וועלכער גיט זיך אָן אַלס אַ רוסישער פרינץ, האָט זיך נישט געשעהמט מיט'ן קינד.

די רייצענדע בלאָנדינקע האָט זיך געמאַכט אַ גלענצענדע קאַריערע אין די קינאָ'ס.

מיט איהר איצטיגען מאַן האָט זי חתונה גע-האַט מיט צוויי יאָהר צוריק. איהר ערשטער מאַן איז געווען איינער פון די ערפאָלגרייכסטע קינאָ-דירעקטאָרען אין דער קינאָ-קאָלאָניע. איהר איצ-טיגער מאַן איז אַ יונגער פויליש-רוסישער בחור, וועלכער זאָגט, אַז ער איז אַ פרינץ. ער האָט אַ צווייטען ברודער, וועלכער איז מיט איהם צוזאַמען געקומען קיין אַמעריקאַ. דער צווייטער ברודער האָט חתונה געהאַט מיט דער בעריהמטער פוילישער פאָלאַ נעגרי. וועלכע זאָגט, אַז זי איז שוין געווען פערהייראַט צו אַ פוילישען גראַף איידער זי איז בעריהמט געוואָרען אַלס אַ קינאָ-אַקטריסע אין דייטשלאַנד.

אין דער קינאָ-קאָלאָניע זאָגט מען, האָבען עטליכע מענשען געוואוסט דעם סוד, נאָר זיי האָבען זיך געהיט נישט צו דערצעהלען עס קיי-נעם, ווייסענדיג, ווי וויכטיג עס איז פאַר אַן אַקטרי-סע וואָס איז פּאָפּולער, אַז איהר פּובליקום זאָל איהר האַלטען פאַר אַ רייצענדע פערפיהרערישע מיידעל. וואָס האָט קיין צייט נישט און קיין חשק נישט צו האָבען קינדער.

•

אַזעלכע זאַכען זענען נישט קיין נאָווינע אין דער טעאַטער-וועלט. עס זענען דאָ אַ סך בעריהמ-טע אַקטריסעס וואָס זענען מאַמעס, און זאָגאַר באָבעס, און דער עולם ווייס נישט וועגען דעם. עס ווערט וועגען זיי געשריבען ווי זיי וואַלטען גע-ווען יונגע מיידלעך. זיי ערשיינען קיינמאָל ערגיץ נישט מיט זייערע קינדער צוזאַמען, אום מען זאָל זיי נישט זעהען אין דער ראָלע פון מאַמעס.

אין ניו-יאָרק אויף בראָדוויי ווערט דערצעהלט וועגען איין אַקטריסע, אַז זי האָט אַ 19-יאָהריגען זוהן וואָס איז זעהר אַ גראָבער און האָט נאָר וואָס געענדיגט די אוניווערזיטעט. די מוטער איז נישט געגאַנגען צו זיין עקזאַמענס אויס מורא, אַז מען וועט איהר דערקענען וואַרטען אין די ציטונגען וועלען שרייבען וועגען דעם. איהר זוהן געהט אונ-טער איהר מאַנ'ס נאָמען. מען זאָגט, אַז ציהן יאָהר לאַנג, ביז וואַנען ער איז אויפגעוואַקסען, פלעגט זי איהם זעהען נאָר זעלטען, ווען זי פלעגט האָוויגען אין אַ ווילע אין אייראָפּאַ, אַלס אַ געסט-ניצניג בזוכער, ביט איהר קינד. די איבעריגע צייט פלעגט ער זיין אין פּריוואַטע שולען און זי אויף דער ביהנע. נאָך ווערט דערצעהלט, איין מאָל איז דער זוהן געקומען אין אַ נאַכט-קלוב אין ניו-יאָרק און דאָרטען געטראָפען זיין מוטער ביי אַ טישעל מיט אַ גרופּע טעאַטער-מענשען. זי איז צו איהם צוגע-גאַנגען און זיי האָבען זיך אַרומגענומען. די צו-שויער האָבען געמיינט, אַז די „לייכטזיניגע" אַק-טריסע האָט זיך אָנגע'שכור'ט און פערגעסען וואָס זי געפינט זיך, אָבער אייניגע האָבען געוואוסט, ווער דער יונגערמאַן איז: מוטער און זוהן האָבען באַלד פערלאָזט דעם פּלאַץ געאַרעמט. אייניגע פון די צושויער האָבען בערערט די אַקטריסע, זעהענדיג ווי זי פערלאָזט דעם פּלאַץ געאַרעמט מיט אַ יונגענמאַן. אָבער איהר דירעקטאָר, וועל-כער האָט יאָהרענלאַנג פון איהר געפאָדערט, זי זאָל האַלטען איהר קינד בעהאַלטען פון דער וועלט צוליב איהר קאַריערע — ער איז געוועסען און איהר נאָכגעקוקט מיט פייכטע אויגען. ער האָט פיליכט געקלעהרט, אַז ער איז בענאַנגען אַ אומ-רעכט נעגען דער פרוי, וועמען ער האָט געבראַכט פאַר אַ סטאַר, וואָס ער האָט פון איהר אַוועק-גערויבט איהר אמת'ע ראָלע, אַלס מוטער.

מערי פּיקפאָרד שערט אָפּ איהרע בעריהמטע לאָקען.

און אין שייכות מיט דעם קען אויך דער-צעהלט ווערען, אַז מערי פּיקפאָרד האָט אָפּגע-שוירען איהרע בעריהמטע געקריזעלטע לאָקען.

מערי פּיקפאָרד איז אויס „מיידעלע", זי ווערט איצט אַ דערוואַקסענע פרוי. זי איז שוין אַ פרוי אין די מיטעלע יאָהרען, אָבער די וועלט האָט איהר אַלץ געקענט אַלס מערי פּיקפאָרד, די קליין מיידעלע, מיט געקרייזעלטע לאָקען. איצט האָט זי בעשלאָסען ענדליך אָנצוהויבען צו שפּילען ראָלען פון ערוואַקסענע פרויען, און זי האָט זיך אָפּגעשוירען די קינדערישע לאָקען.

ביז איצט האָט זי אַלץ געמוזט אויסזעהען ווי אַ קליין מיידעלע, ווייל דאָס איז געווען איהר קאַריערע.

זי איז פערהייראַט צו דאָגלאַס פעירבענקס, וועלכער האָט אַ זוהן, וואָס שטעהט שוין אין שוואַ־כים. זי אַליין איז אַ מוטער פון ערוואַקסענע קינ-דער. אָבער ווי אַזוי האָט זי געקענט אַרויסגעהן פאַר דער וועלט מיט איהרע קינדער, קלייבען נחת, וואָס אַנדערע גיבען זיי קאָמפּלימענטען, ווי באַלד אַז איהר פּובליקום האָט געוואָלט, זי זאָל זיין אַ קליין מיידעלע?

דער אמת איז, אַז דאָס פּובליקום האָט אָנ-געהויבען צו פערגעסען מערי פּיקפאָרד, ווען זי איז עלטער געוואָרען. איהרע לעצטע פּיקטשורס זענען נישט געווען קיין ערפאָלג. האָט זי בעשלאָסען איצט צו בייטען איהר קאַריערע און נעהמען זיך שפּילען אַנ'אַנדער סאָרט ראָלען. צי דער עולם וועט איהר פריינדליך אויפנעהמען אין איהרע נייע ראָלען, בלייבט צו זעהן.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע-דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" צו-ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בײַם דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלײגט ווערן דער קופּאָן מיט [illegible] פון [illegible], [illegible] אַנ'אָנפראַגע [illegible]. אויף אָנפראַגען [illegible] קופּאָן, [illegible] ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 11-טען יולי 1928

7699. אַ לעזערין פון דאַ'גע גאַס.

אויפ'ן גרונט פון דעם אומשטאַנד, וואָס איהר דאַרפט חתונה האָבען וועט איהר די סובלאָקאַטאָר-קע נישט קענען עקסמיסירען בפרט, אַז דער בע-דינג איז אין שריפטליכען אָבמאַך נישט פאָרגעזעהן.

די סובלאָקאַטאָרקע קאָן אָבער אייך נישט שטערען, אַז איהר זאָלט אַריינעמען צו זיך אין דער וואוינונג אייער מאַן.

7700. אַ שוסטער פון גדאַנסקאַ.

די שטראָף איז איינציג און אַליין אָפּהענגיג פון דעם אומשטאַנד, ווי אַזוי דאָס פערברעכען ווערט דערוויזען אויף דער געריכטס פערהאַנדלונג.

אַנ'אַבדוקציע אַליין פערהאַרבט נאָך נישט די שטראָף. ס'האַנדעלט זיך אין דעם, וואָס אין דער אבדיקציע ווערט קאָנסטאַטירט און צו וועל-כער קאַטעגאָריע די וואונד ווערט קוואַליפיצירט.

.Sz. B. .7701

אויב איהר ווילט בענען ווען ס'איז פער-פיהרען אַ פּראָצעס פאַר אַ פאַלשע-בעשולדיגונג איז וועניג דער אומשטאַנד, וואָס איהר זענט בעפרייט געוואָרען דורכ'ן געריכט פון דער בעשולדיגונג, נאָר איהר מוזט קאָנען בעווייזען, אַז ביי דעם גע-ליטענעם איז בכלל קיין גנבה נישט פאָרגעקומען און אַז ער האָט אייך ביי-ווילליג בעשולדיגט.

---

702. אַ פּראַאינטערעסירטער פון ציגעל-גאַס 51.

לויט'ן רעזאַ-מירטען אוסטאַוו וועגען מילי-טער-פליכט, דאַרפען קיין פּאַבאַר-פליכטיגע נישט האָבען קיין ערלויבניש פון דער מיליטער-מאַכט חתונה צו האָבען. פונדעסטוועגען קאָן מען סיי ווי אויף דער פּ-ווי קיין אָפּיפּקונסטוואַ נישט מאַכען.

7703 פּאַנטש.
.7704 האַרטלאַבער.
.7705 אַ לעזער פון זשעראָמסקיעגאָ.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערגנענדיג די צייטונג.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע נערב-זון. נעמט אָן אין דער לעשנאָ-ציע זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערוויים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקה
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
צערעבשטונדען פון 12—3 און פון 5—7 [illegible] אויך [illegible]
ניו לעשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 [illegible] 2 [illegible]

אַטראַגעדיע פון אַ יודישער פרוי,

וועלכע האָט נישט געקענט קומען צו איהר מאַן קיין אַמעריקע.

אין שטעטעל יאַראַוואַ, ביי לאַכאוו, איז פער לאָפען אַ טראַגישע געשיכטע אין אַ יודישער פאַ-מיליע, וואָס דער מאַן איהרער געפינט זיך אין אַמעריקאַ, און וועלכער ווייסט נאָך אפשר נישט פון דעם געשעהעניש ביי איהם אין הויז.

מיט יאָהרען צוריק איז פון יענעם שטעטעל אַוועק קיין אַמעריקאַ אַ יונגערמאַן הערשעל ו. ער האָט וועראַט פאַמיליע אין אַמעריקאַ, פערמעג-ליכע מענשען אז אַזוי ווי הערשלען איז אין יאַ-ראַהא נישט גוט געגאַנגען, צו וואָס ער האָט זיך נישט נענומען, איז איהם געגאַנגען מיט די פּוטער אַ-אָפּ, האָט ער אַוועקגעשריבען בריף קיין אַמערי-קאַ צו די קרובים, מען זאָל איהם שיקען שיפס-קאַרטען און אַריבערנעהמען צו זיך.

די פאַמיליע האָט זיך מיט הערשלען פעראינ-טערעסירט עט אין געווען אין דער צייט, ווען פוילען איז געוואָרען אַ זעלבסטשטענדיגע מלוכה, פּאַסען בענעשע, זענען דאָ געפאָהרען קיין אַמערי-קאַ. פין קיין בעגרענצונגען, קוואָטאַ'ס און אַנדערע שלעק האָט מען נאָך נישט געוואוסט, מען האָט בלויז געדאַרפט קויפען שיפס-קאַרטען און אַרויס-שיקען פּאַפּירען, די שיפס-קאַרטען האָט מען אויך געקענט נעהמען אויף אָפּצאָהלען, און מען האָט הערשלען די קאַרטען מיט די פּאַפּירען אַרויסגע-שיקט.

הערשעל האָט זיך געזעגענט מיט דער פרוי זיינער, מיט וועלכער ער האָט געלעבט צופרידען און געהאַט מיט איהר אַ טאָכטער, אַ מיידעלע פון אַ יאָהר צעהן; ער האָט זיך געזעגענט מיט'ן שטעטעל, מיט שכנים און געלאָזט זיך איבער דעם אַטלאַנטישען ים צו דער גאָלדענער מדינה. פאַר'ן אָפּפאָהרען האָבען זיך מאַן און ווייב געגעבען אַ וואָרט, צו בלייבען זיך טריי און איבערגעגעבען די גאַנצע צייט, וואָס וועט אויסקומען זיין צושיידט ביז עס וועט קומען די צייט ווען מען וועט קענען ווי-ער לעבען צוזאַמען אין נחת און אין פריידען.

הערשעל, האָט, ווי יעדער גרינער, דורכגע-מאַכט אין אַמעריקאַ קאַלט און וואַרעמס, אָבער אַ געשיקטער, אַנ'ענערגישער, אַ פעהיגער, וואָס קען זיך צו אַלץ צופּאַסען, אָננעהמען דאָס נייע, האָט ער זיך גיך אויסגעגרינט, אויסגעלערנט זיך ענג-ליש, איבערגענומען די אַמעריקאַנער מאַניערען, גע וואָרהיימט און געוואָרען אַנ'אמת'ער אַמעריקאַנער. ער האָט אפילו דעם נאָמען הערשעל אויסגעביטען אויף הערי. ער האָט געשיקט אַהיים דאָלאַרען און אַלץ געגרייט זיך אַראָפּצונעהמען ווייב און קינדער. אָבער פערשידענע אורזאַכען האָבען אָפּגעהאַלטען. דערווייל איז אונטערגעקומען דאָס געזעץ צו בע-גרענעצען די אימיגראַציע, שווער געווען צו פאַה-רען, עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ געשיכטע מיט פּאַפּירען, שתדלנים, דאָס וואָס אַלע אימיגראַנטען איז אַזוי גוט בעקאַנט. פערביי אַזוי אַ יאָהר נאָך אַ יאָהר. דורך דער צייט האָט זיך מר. הערי איינבאַל אַראָפּגעכאַפּט קיין פוילען צו זיך אין שטעטעל.

אין שטעטעל איז געווען אַ שמחה. הערשעל איז געווען דער אמת'ער רושענטעלמאַן, אַ פריין, קיין געלד האָט ער אויך נישט געקאַרגט און מען האָט איהם טאַקע מכבד געווען מיט די שעהנע עליות אין שוהל, געצאַצקעט זיך מיט איהם. אין שטוב איז געווען אַ שמחה, אַ פרייד, אָבער לאַנג האָט די פרייד נישט געקענט אָנהאַלטען. אַלץ נאָך געווען שווער צו בעקומען די ערלויבניש פאַר דער פרוי און טאָכטער צו קומען אין אַמעריקאַ. דאָס שיידען זיך איז צוגעגאַנגען מיט טרויער, מיט אַ סך טרערען.

„די יאָהרען געהען אַוועק — באַלד וועט מען זיין אַלט און אַז עס וועט שוין קומען דערצו אַז מען זאָל קענען זיין צוזאַמען, וועט שוין מעהר קיין ליבע נישט זיין, קיין גליק נישט זיין" — אַזוי האָבען גבירע, אי דער מאַן, אי די פרוי, געטראַכט ביי זיך, כאָטש מען האָט עס נישט אַרויסגעזאָגט. אָבער וואָס האָט מען געקענט טון? דאָס געזעץ, דאָס טויטע פּאַפּיר איז אַ סך שטאַרקער פון מענשליכען לעבען און שטרעבען. און מאַן און ווייב האָבען זיך ווידער אַמאָל געמוזט שיידען. ווידער אַמאָל האָט מען זיך איינגער דעם אַנדערען גע-שוואוירען טריי ליבע, אָבער אין ניכען האָט מען די הייליגע שבועה געבראָכען, און גראָד די פרוי אין קליינעם שטעטעל.

אין אַ קורצער צייט נאָכ'ן מאַנ'ס אָפּפאָהרען קיין אמעריקאַ, האָט זיך די פרוי בעקענט מיט אַ בחור הערשעל, און אָנגעהויבען פיהרען מיט איהם אַ ליבע. אָנשטאָט דעם מאַן הערשעל האָט זי זיך בעקענט מיט אַ געליבטען הערשעל. דאָס פּאָרעל איז נישט געווען קיין גלייכס, וואָרים מלכה האָט שוין געהאַלטען ביי פערציג יאָהר און דער שניידער הערשעל איז בלויז געווען אַ יונגעל פון אַ יאָהר אַכצעהן.

די פרוי פערגעסט דעם מאַן, וואָס שרייבט איהר בריף און שיקט איהר געלד; זי גערענקט נישט וועגען איהר דערוואַקסענער טאָכטער, וואָס לערענט אין אַנ'אַנדער שטאָט אין אַ שול, זי האָט נאָר פאַר זיך איין זאַך — די ליבע, די לעצטע ליבע, איידער זי הויבט אָן געהן באַרג אַראָפּ.

זי הויבט אָן מיט דער צייט צו פיהלען זיך אַלס מוטער, אַלס מוטער פון אַ קינד, וואָס זי טראָגט אונטער איהר האַרצען פון דעם אַכצעהן-יעהריגען יונגעל, איהר געליבטען. אַ שרעקליכע זאַך, זי מוז זיך אויסבעהאַלטען. ס'איז אַ קליין שטעטעל. זי וועט פערלירען אַלץ ווען מען זאָל זיך עפּעס דערוויסען, וואָס וועלען זאָגען מענשען? וואָס וועט זאָגען איהר מאַן? און איהר דערוואַקסע-נע טאָכטער? זי וועט דאָך דאָס מיידעל אונגליק-ליך מאַכען, ווער וועט זי וועלען קענען? אַ טאָכ-טער פון אַ זינדיגער מוטער?

אין שטעטעל דערנעהנטערט זיך צו יום-טוב, צו שבועות. אַלץ גרייט זיך צום יום-טוב. די אונ-גליקליכע פרוי גרייט זיך אין קימפּעט. זי רערט זיך אָפּ שטילערהייט מיט אַנ'אַקושערין. זי בעהאַלט זיך אויס פון מענשליכע אויגען. איין טרייסט איז נאָך פערהאַן. אפשר וועט געבוירען ווערען אַ טויט קינד. אָבער עס ווערען געבוירען צוויי קינדער, אַ צווילינג, ביידע געזונטע, שטאַרקע יונגלעך.

— וואָס טוט מען?

אַ שרעקליכער בעשלוס.

פון קראַנקען בעט, פון בעהאַלטענסטען ווינ-קעל הויבט זי זיך אויף, די קראַנקע פרוי, וואָס דאַרף מען זאָל זי נאָך בערינגען, שלעפּט זיך אַ-וועק הינטער דער שטאָט דורך זייטיגע וועגלעך און שטעגלעך. מיט אהר געהט מיט דאָס צוטערענדיגע צווילינג און דער פאָטער פון דעם צווילינג. זיי רייסען אָפּ פון זיך די צוויי לעבעדיגע בעשעפענישען, און מיט צוגעמאַכטע אויגען וואַרפט מען זיי אַריין אין דעם קאַלטען טייך. וואָס פער שלינגט זיי און לאָזט איבער בלויז עטליכע בלעזלעך נאָך זיך.

מיט די זעלבע וועגען און שטעגען לויפען ביידע צוריק אין שטעטעל. יעדער צו זיך. אויסער אַלע פיין און געוויסענביסע, עגבערט איין געדאַנק — ס'זאָל זיך כאָטש קיינער נישט דערוויסען. אָבער בלוט שווייגט זעלטען; פון אונטער דער ערד רופט עס; פון וואַסער אַרויס שרייט עס. אַ גויע, אַ וועשין, געהט צום טייך אויסקלאָפּען וועש, זי קריכט אין וואַסער און סרעט אָן אויף אַ קינד'ש קערפּעריל. זי מאַכט אַ געוואַלד; די פישערס פון אַרום קומען זיך צונויף און זוכען אין טייך, און באַלד ציהען זיי אַרויס נאָך אַ קינד. אַ טומעל, אַ תעש, פּאָליציי קומט און עס הויבט זיך אָן אַנ'אויספאָרשונג, מען זוכט אַ זינדיגע מוטער. מען פרעגט אויס ביי ווייבער, מען זוכט, מען נישטערט, אָבער מען געפינט נישט. דאַן הויבט מען אָן זוכען איבער אַלע הייזער, איבער אַלע שטובען, וואו ערד-גען עס געפינט זיך אַ קימפּעטאָרען. אין אַ קליין שטעטעל איז שווער זיך אויסצובעהאַלטען. מען זוכט און מען געפינט די פרוי. זי לייקענט, ציטערט. אָבער מען זעהט, ווי זי קאָן אויף די פיס נישט שטעהן, זי איז אַזוי דערשראָקען, אַז עס בלייבט מעהר קיין צווייפעל נישט, און ביי דעם ערשטען פערהער איז זי זיך מודה אין דעם שרעקליכען פערברעכען.

אום יום-טוב, אום שבועות, ווען אַלע יודען זיצען ביי דער סעודה, נעהמט די פּאָליציי די אומגליקליכע קראַנקע פרוי און שיקט זי אָפּ מיט אַ פוהר קיין כאַרזימין, וואוהין עס געהערט דאָס שטעטעל יאַראַוואַ. נאָך עטליכע טעג צייט שיקט מען זי אָפּ קיין וואַרשאַ צום אויספאָרשונגס-ריכטער, וועלכער זעצט זי איין ביז'ן פּראָצעס אין תפיסה.

זי אַליין גיט נישט אויס איהר געליבטען, דעם צוהעלפער אין פערברעך. אָבער שכנים אין שטעטעל הויבען אָן דערצעהלען און פּאָליציי זוכט אויף דעם אַכצעהן-יעהריגען טאַטען, דעם קינדער-מערדער און זעצט איהם אויך איין, אויך די אַקו-שערין, וואָס האָט שטילערהייט אָפּגענומען די קינ-דער און נישט דערצעהלט וועגען דעם פאַר דער פּאָליציי, וועלכע איז געקומען צו איהר פרעגען ביי וועלכער פרוי זי האָט אָפּגענומען אַ צווילינג, איז איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

אין שטעטעל האָט די דאָזיגע געשיכטע גע-מאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק. און שבועות איז דאָרטע געווען תשעה-באב, אַ קליינינקייט, אין טאָג, ווען מען האָט געגעבען די תורה אויפ'ן באַרג סיני, ווען יודען פייערען דעם יום-טוב פון „מתן-תורה", זאָל אַ יודישע פרוי אָפּטון אַזאַ זינד!

דער אומגליקליכער אַרעסטירטער פרוי מיט איהר אַכצעהן יעהריגען געליבטען ערוואַרטעט אַ שווערע שטראָף פאַר מאָרד, איהר טאָכטער, אַ מיידעל פון אַ יאָהר אַכצעהן, איז געקומען צו פאָהרען פון לובלין, וואו זי לערענט זיך, און לויפט אַרום צו אַדוואָקאַטען, וויינט און בעט רחמים, צו העלפען איהר אומגליקליכער זינדיגער מוטער.

און דער פאָטער אין אַמעריקאַ, קען זיין, ווייסט נאָך אפשר נישט פון דער ראָזיגער שרעקליכער טראַגעדיע, וואָס האָט געטראָפען ביי איהם אין שטוב. מעגליך, אַז ערשט פון ציטונג וועט ער זיך דערוויסען וועגען אַלעמען.

ג. ק.

—:O:—

לאָדז. 11 יולי 1928

„ניַיער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 11 יולי 1928

מאָנאַרכיזם פון ווילנא און פון קראָקאָ.

דער אינטערוויו פון מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אַרויסגערופען אין דער עפענטליכקייט די בעהאַלטענע מיינונגען, וועלכע מ'האָט פריהער נעהאַט אַרויסצוזאָגען נאָר בחדרי חדרים און בלויז אונטער פיר אויגען.

אין פערלויף פון די לעצטע צוויי יאָהר האָט עפּעס אַ מורא בעהערשט דאָס עפענטליכע פּאָליטישע לעבען פון דער פּוילישער רעפּובליק. עס האָבען זיך אויסגעטיילט צוויי אויסגעשפּראָכענע פּאָליטישע לאַגערען: פון איין זייט די באַנקראָטירטע ענדעציע און שפּעטער אויך די ענטוישטע סאָציאַליסטען, וועלכע האָבען פערנומען אַ נעגאַטיווע שטעלונג לגבי די נאָך־מאַי־רעגירונגען, און פון דער צווייטער זייט דער נעהאָרכזאַמער סאַנאַציע־לאַגער, אָט דער קאָנגלאָמעראַט פון צוריקגעקומענע פירשטען, גראַפען, סתם גרויסע פּריצים און נעבּיטיגע רעמאָקראַטען און פּראָגרעסיסטען. כאַראַקטעריסטיש איז אָבער פאַר ביידע לאַגערן דער פאַקט, וואָס זיי האָבען געשוויגען, זיי האָבען מורא געהאַט אַרויסצוזאָגען עפּיס אַן אייגענע זעלבסטשטענדיגע מיינונג.

די אָפּאָזיציע פון דער ענדעציע ביז די סאָציאַליסטען האָט דווקא יאָ געהאַט וואָס צו זאָגען און געוואָלט זאָגען. זי האָט אָבער בעשלאָסען אָפּצוּוואַרטען אויף אַ פּאַסענדע צייט. די קאָנסערוואַטיווע און דעמאָקראַטישע פּילסודטשיקעס האָבען טאַקע נישט געוואוסט, וואָס צו זאָגען, מחמת קיין זעלבסטשטענדיגע אידעאָלאָגיע פערמאָגען זיי נישט און זיי שפּייזען זיך נאָר מיט די ברעקלעך, פון רבינ'ס טיש.

און דער ראָזיגער צושטאַנד האָט אָנגעהאַלטען ביז דעם היסטאָרישען אינטערוויו פון מאַרשאַל פּילסודסקי. ערשט איצט האָבען זיך די מיילער געעפענט און מ'האָט בעקומען לשון.

דער ערשטער האָט אָנגעהויבען צו רעדען דער בעקאַנטער צאַט־מאַצקעוויטש פון ווילנער „סלאָוואָ“, דער יונגער זשורנאַליסט, וועלכער איז אַליין אַן אַלטער פּרעדיגער פון מאָנאַרכיזם אין פּוילען.

אין לעצטען אינטערוויו פון מאַרשאַל פּילסודסקי זעהט צאַט אַ שריט פאָראויס צו דער פערווירקליכונג פון אַ מאָנאַרכיע אין פּוילען. צאַט האַלט פּשוט, אַז פּילסודסקי דאַרף איצט זיין קאָנסעקווענט, נאָכטאָן אַנדערע היסטאָרישע ביישפּילען און זיך ערקלעהרען אַלס אַ מאָנאַרך. צאַט פערשפּרעכט, נאַטירליך, צו זיין דער געטרייעסטער פּאַזש פון זיין קעניגליכער מאַיעסטעט און צוזאַמען מיט דעם נייעם „קעניג“ בעגליקען דאָס פּוילישע פאָלק מיט רעפאָרמען אין „נייעם“ גייסט.

מ'דאַרף געדענקען, אַז צאַט איז כמעט דער איינציגער דעפּוטאַט פון „איינסעל“־קלוב, וועלכער האָט די העזה צו האָבען אַן אייגענע זעלבסט־שטענדיגע מיינונג, וועלכער וויל צילבעוואוסטזיניג אויסנוצען דעם מאַרשאַל פּילסודסקי פאַר זיין אידעע־פיקס פון אַ מאָנאַרכיע.

שוין פיל צוריקגעהאַלטענער, ווי „צאַט“, זענען די קראָקאָווער קאָנסערוואַטיסטען, די אַמאָליגע „סטאַנטשיקעס“, וועלכע האָבען שוין זינט צעהנדליגער יאָהרען געשאַפען אַזוי צו זאָגען אַ זעלבסטשטענדיגע היסטאָרישע שול, וואָס האָט איהר איינגעאָרטיגע שטעלונג צו דער פּוילישער ליטעראַטור, געשיכטע און פּאָליטיק.

דער קראָקאָווער אַלטער קאָנסערוואַטיזם אונטערשיידעט זיך פון דעם ווילנער יונגען און היציגען מאָנאַרכיזם מיט זיין מיושב'דיגקייט און סאָלידקייט. האַלטען טאַקי די קראָקאָווער קאָנסערוואַטיסטען, אַז „צאַט“ האָט זיך פון גרויס ליבשאַפט צו דער מאָנאַרכיסטישער אידעי אַביסעל פערגאַלאָפּירט. דערווייל טראַכט נאָך נישט מאַרשאַל פּילסודסקי נאָכצוטון דעם ביישפּיל פון נאַפּאָלעאָן דעם ערשטען און אָנצוטאָן אויף זיין קאָפּ די קרוין פון דער פּוילישער מלוכה.

דער אָרגאַן פון די קראָקאָווער קאָנסערוואַטיסטען „טשאַס“ מיינט, אַז פון די דריי וועגען, וועלכע ס'האָט אָנגעצייכענט אין זיין געשפּרעך מאַרשאַלעק ראַשינסקי: 1) פונאַנדערלאָזען דעם סיים, 2) שאַפען אַ מעהרהייט פון סאַנאַציע־לאַגער מיט די לינקע גרופּירונגען, און 3) אַ מלוכה־איבערקעהרעניש, איז דער 3־טער אַ געפעהרליכער, דער צווייטער אַן אוטאָפּיע און דער ערשטער אַן איינציג מעגליכער. להיפוך צו מאַצקעוויטש'ן, האַלט דער „טשאַס“, אַז אַ מלוכה־איבערקעהרעניש וועט פאַר קיין פאַל נישט דערפיהרען פּוילען צו אַ מאָנאַרכיע, און זי קען נאָר דינען אַלס אַ פּאָטאַלער פּרעצעדענט אין דער אינערליכער פּאָליטיק.

און באמת זענען די קראָקאָווער קאָנסערוואַטיסטען אַביסעל מעהר אויסגערעכענט. יעטווידער מלוכה־איבערקעהרעניש ווערט לעגאַליזירט דורך דעם פאַקט גופא, וואָס זי האָט זיך איינגעגעבען. ווי איז אָבער דער דין, ווען אַ מלוכה־איבערקעהרעניש גיט זיך נישט איין? דאָ הויבט זיך אָן אַ גאַנצע סדרה פון בירגער־מלחמות, בלוטיגע פערגיסונגען, כסדר'דיגע פערשווערונגען — דעם סוף פון וועלכען ס'איז שווער צו זעהן.

די ביישפּילען פון די שפּאַנישע און גריכישע איבערקעהרענישען דאַרפען דינען אַלס אָפּשרעקענדע אויך פאַר פּוילען. אַביסעל אָפּקיהלען די היץ־קעפּ פון די עטליכע מאָנאַרכיסטען, וועלכע ס'בענקט זיך אַזוי שטאַרק נאָך אַ גאָסנעוואַלטען.

א. צ—ס.

סעסיע פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע ביים פעלקער־בונד.

אינטערוויו מיט ד"ר וו. יאַקאָבסאָן.

פּאַריז. (יט"א). דער פאָרשטעהער פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין פּאַריז און זשענעווע דר. וויקטאָר יאַקאָבסאָן האָט אין אַ געשפּרעך מיט'ן יט"א־פאָרשטעהער ערקלערט, אַז דער בריף פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע וואָס איז ביינעלעגט געוואָרען צום ציוניסטישען מעמאָריאַל פאַר דער מאַנדאַט־קאָמיסיע פון פעלקער־בונד, בעהאַנדעלט די נויטווענדיגקייט פון אַ שטייער־רעפאָרם אין ארץ־ישראל און די פראַגע פון מלוכה־באָדען. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע פאָדערט צו פערענגערן די ערד־אויסמעסטונג און אָפּגעבען אין רשות פון די יודישע קאָלאָניסטען די פרייע ערד־שטחים.

די רעזאָלוציע און רעקאָמענדאַציעס, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען דורך דער מאַנדאַט־קאָמיסיע זענען פערטרויליכע און וועלען בעקאַנט ווערען בעת דער קומענדער זיצונג פון פעלקער־בונד־ראַט. דר. יאַקאָבסאָן גלויבט, אַז די אַלגעמיינע שטעלונג פון די מיטגלידער פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע איז גינסטיג פאַר דער ציוניסטישער אַרבייט.

וואָס שייך דער פראַגע פון מלוכה־ערד האָט די מאַנדאַט־קאָמיסיע שוין פערנומען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צו דער יודישער קאָלאָניזאַציע בעת די פריהערדיגע סעסיעס און האָט אָנגענומען אין דעם זין ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס לטובת דער איינאָרדנונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל. עס איז דעריבער צו האָפען, אַז די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע וועלען ווייטער זיך האַלטען ביי די ראָזיגע ליניעס.

ד"ר וו. יאַקאָבסאָן האָט אויך אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט די בעציהונגען, וואָס האָבען זיך איינגעשטעלט צווישען די מיטגלידער פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע און דער רעלעגאַציע פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. אין אַלגעמיין בעציהען זיך די קאָמיסיע־מיטגלידער מיט סימפּאַטיע צום יודישען אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל.

ווער איז שולדיג?

פּאָלעמיק וועגען אַנטיסעמיטיזם אין אַ מאָסקווער־שולע.

מאָסקווע. (יט"א). אַ שאַרפע פּאָלעמיק געהט איצט אָן אין מאָסקווע צווישען נ. קרופּסקאַיאַ, דער פרוי פון פערשטאָרבענעם לענין און דער מאָסקווער קאָמוניסטישער צייטונג „קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַוודאַ“. די פּאָלעמיק איז וועגען אַ לעהרערין, וועמען די מאָסקווער פּרעסע בעשולדיגט אין פערשפּרייטען אַנטיסעמיטיזם צווישען די קינדער פון איהר אַנשטאַלט. קרופּסקאַיאַ בעמיהט זיך צו פערטיידיגען די דאָזיגע לעהרערין און בעווייזען, אַז זי איז נישט קיין אַנטיסעמיטקע.

דער נאָמען פון דער לעהרערין איז פּאָלעטאַיעוואַ. „קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַוודאַ“ גיט איבער אַ רייהע אַנטיסעמיטישע פאַקטען, וואָס האָבען געהאַט אָרט אין דער לערן־אַנשטאַלט, מיט וועלכען די פּאָלעטאַיעוואַ פערוואַלטעט. די צייטונג דערצעהלט, אַז אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע ווערט אין דער דאָזיגער אַנשטאַלט פערשפּרייט נישט בלויז צווישען די קינדער, נאָר אויך צווישען די עלטערען. די לעהרערין פּאָלעטאַיעוואַ איז נישט די איינציגע אַנטיסעמיטקע אין איהר אַנשטאַלט, נאָר זי האָט זיך אויך צוזאַמענגעקליבען אַ גאַנצען פערזאַנאַל פון לעהרער, וואָס יעדער פון זיי איז אַן „אַנטיסעמיט“.

„אין זעהר אַ קאָמישער לאַגע האָבען זיך די לעהרער פון אַנשטאַלט געפונען נישט לאַנג צוריק, — שרייבט די צייטונג — ווען זיי האָבען זיך פערזאַמעלט און זיך אויסגערעדט דאָס האַרץ איינער פאַר דעם אַנדערען וועגען די „זשידעס“. די לעהרער האָבען נישט געוואוסט, אַז איינע אַ לעהרערין פאַניאַ רובינשטיין, איז אַ יודישע טאָכטער, און ווען רובינשטיין האָט זיך אויפגעשטעלט און זיי ערקלערט, אַז זי איז אויך איינע פון די „זשידעס“, האָבען די לעהרער זיך פערלוירען און זיך אָנגעהויבען ענטשולדיגען“.

די קרופּסקאַיאַ בעמיהט זיך אין איהר אַרטיקעל, געדרוקט אין „פּראַוודאַ“, צו בעווייזען, אַז פרוי פּאָלעטאַיעוואַ איז נישט שולדיג אין דעם אַנטיסעמיטיזם, וואָס הערשט צווישען די קינדער פון איהר אַנשטאַלט. „אַלע ווייסען“, שרייבט פרוי קרופּסקאַיאַ, אַז די קינדער קומען פון זאַמאָסקוואָרעטשער ראַיאָן, וואו דער אַנטיסעמיטיזם איז שטאַרק ענטוויקעלט אין די היימען צווישען די עלטערען, און ממילא זענען די קינדער אויך דערמיט אָנגעשטעקט.

:O:

מאַקסים גאָרקי אַלס אַרבייטער אין אַ יודישער קאָלאָניע אין רוסלאַנד.

מאָסקווע. (יט"א). אויפנעהמענדיג די טעג דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער „יודישער טעלעגראַף־אַגענטור“ און פיהרענדיג מיט איהם אַ געשפּרעך וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד, פון וועלכער ער איז אַ גרויסער אָנהענגער האָט מאַקסים גאָרקי דערצעהלט, אַז אין די נײַנציגער יאָהרען, ווען ער האָט געוואַנדערט צופוס פון אָרעם קיין טיפליס, האָט ער אונטערוועגס געאַרבייט איינינע מאָנאַטען ביי אַ יודישען קאָלאָניסט אין דער קאָלאָניע „ראָבּראַיאַ“, נישט ווייט פון נאָוואָ־פּאָלטאַווקאַ.

די יודישע קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד, גלויבט גאָרקי, איז איינע פון די וויכטיגסטע ערשיינונגען קאָלאָניזאַציע וועט העלפען אויסראָטען די אַנטי־ אין דער געשיכטע פון יודישען פאָלק. די ראָזיגע סעמיטישע פאָראורטיילען פון די רוסישע מאַסען און וועט פיהרען צו אַן ענגערע פריינדשאַפט צווישען די יודען און רוסען.

זעלבסטמאָרדע אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

ווער איז צוליב וואָס בעגעהט זעלבסטמאָרד.

(סוף)

דאָס טרויעריגע דערביי איז נאָך וואָס די „געזעלשאַפטליכע מיינונג“ איז אין אַזעלכע פעלען געוועהנליך אויפ'ן צד פון'ם מאָנסביל.

אַז די אויבענדערמאָנטע גוטיעווא איז נישט קיין אויסנאַהם, קיין צופעליגקייט, נאָר אַן אָפטע ערשיינונג אין דעם זעלבסטמערדערישען לעבענס־שטייגער, קאָן מען זעהן פון אַ סך אַנדערע עהנליכע בריוועלעך, וואָס די זעלבסטמערדערינס לאָזען איבער.

אַלס ביישפּיל וועלען מיר ברענגען נאָך אַ בריוועלע, שוין נישט פון אַ קאָמוניסטקע־אינטעליגענטקע, נאָר פון אַ קאָמוניסטקע אַן אַרבייטערין וועלכע האָט ליב בעקומען איינעם אַ קאָמסאָמאָלעץ, זיך איהם אָנגעטרויט און אָנגעהויבען מיט איהם לעבען, ווייל ער האָט איהר צוגעזאָגט חתונה האָבען מיט איהר, נאָר אַזוי ווי זי איז איהם באַלד דערעסען געוואָרען, האָט דער „העלד“ בכיון אָנגעהויבען פערשפּרייטען וועגען איהר מיאוסע קלאַנגען און מען האָט זי אָנגעהויבען רודפ'ן סיי אויף דער פאַבריק, וואו זי האָט געאַרבייט, סיי אין דער היים, ביז זי האָט נישט אויסגעהאַלטען די ביטערע העצע געגען איהר און איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

אין איהר קורץ בריוועלע צו איהר פּאַרטיי־קאָמערעל שרייבט זי אַזוי:

„אין מיין טויט בעט איך קיינעם נישט בעשולדיגען. ווייטער אַזוי לעבען קאָן איך נישט. מיין לעצטע בקשה — איהר זאָלט נישט פּאָראורטיילען מיין נישט־קאָמוניסטישע טאַט. נאָך אַ בקשה: זייט מיך מקבר, אויב נאָר ס'איז מעגליך, לויט דעם קאָמסאָמאָלישען שטייגער. זייט מיר מוחל, וואָס איך האָב פערשוועכט די רייהען פון קאָמסאָמאָל. מיין גרוס און מיין עצה צו די חברים: בלייבען פעסטע קאָמסאָמאָלצעס און בויען דעם סאָציאַליזם“.

ווי ס'איז צו זעהן פון אָט דעם בריוועלע פערשטעהט, די קאָמסאָמאָלישע אַרבייטאָרין גאַנץ גוט, אַז בעגעהן זעלבסטמאָרד איז אַ שאַנדע פאַר דעם קאָמסאָמאָל און זי בעט דערפאַר מחילה, אָבער קיינער פון איהרע חברים און חבר'טעס האָבען נישט געפונען פאַר נויטיג צו זאָגען איהר בעצייטענס אַז פערפיהרט ווערען דורך איינעם אַ צעלאָזענעם קאָמסאָמאָלעץ איז אויך נישט קיין שאַנדע, אַז דער שולדיגער איז ער, דער הפקר־יונג, און נישט זי, אַז די וועלט געהט נאָך נישט אונטער, א. אַז. וו.

אַזוי אַרום געהען פערלוירען צעהנדליגער און הונדערטער יונגע לעבענס צוליב דער הארטקייט פון דער אַרומיגער סביבה.

עס איז אפשר דערפאַר, וואָס ביי אַ געוויסען טייל פון דער סאָוויעטישער יוגענד פעהלט לחלוטין יענער געזעלשאַפטליכער אידעאַל, צוליב וועלכען עס וואָלט זיך געלוינט מוסר נפש צו זיין. און אַזוי ווי די פרייד מיט' היינטיגען טאָג איז אויך זעהר בעגרענעצט און מינימאַל — ווערט דאָס לעבען הפקר און ווערטלאָז, לעבט מען אָהן אַ חשבון און מען שטאַרבט אָהן אַ וידוי, מאַכט מען טראַגעדיעס פון קלייניגקייטען און מען בעגעהט זעלבסמאָרד צוליב עפּעס אַ שמאַטקע, ווי דאָס האָט פּאַסירט, למשל, מיט איינער אַן אַרבייטערין, אָלגאַ ראַטשעוואַ — אַ קאַנדידאַטקע צום קאָמסאָמאָל ביי וועמען מען האָט אין איין מיאוסען פריהמאָרגען צוגעגנב'ט איהר יום־טוב'דיג קליידעל. זי פלעגט דערין „אויסגעהן“ מיט איהר געליבטען, וועלכער האָט דווקא ליב געהאַט, אַז זיין חבר'טע זאָל אויסזעהן, ווי אַ מיידעל פון אַ ביוראָ, אָבער נישט ווי אַ פּשוט'ע אַרבייטערין.

נעמט זי, אָט די אָלגאַ ראַטשעווע, און טרינקט אויס צוויי פלעשער עסיג עסענץ, וואָס איינע אַ חבר'טע האָט איהר נאָך געהאָלפען איינקויפען.

דאָס טרויעריגע דערביי איז דאָס, וואָס גאַנצע 8 מיידלעך מיט וועלכע די אָלגאַ האָט געלעבט אין איין צימער, האָבען געוואוסט, אַז זי געהט זיך סמ'ען צוליב דעם קליידעל, וואָס מען האָט ביי איהר צוגעגנבע'ט, אָבער קיינע פון זיי האָט אפילו נישט פּרובירט זי צו טרייסטען און ערמונטערען. אדרבה זיי אַלע זענען געווען זעהר געשפּאַנט און נייגיריג צו זעהן, ווי אַזוי אָלגאַ וועט זיך סמ'ען... און ערשט שפּעטער אַביסעל, ווען דאָס אומגליקליכע מיידעל האָט זיך גענומען וואַרפען אין קאָנוואולסיעס אויף איהר בעט, ערשט דעמאָלט האָבען אירע חבר'טעס געמאַכט אַ גוואַלד און זיך איבערגעשראָקען.

אָט אַזוי איינזאַם לעבט מען דאָס און אַזוי איינזאַם שטאַרבט מען דאָס אויפ'ן 11־טען יאָהר נאָך דער אָקטאָבער־רעוואָלוציע.

אמת, די סאָוויעט־מאַכט פאָרשט אויס יעדען פאַל פון זעלבסטמאָרד, בפרט נאָך צווישען די יוגענטליכע. די סאָוויעט מאַכט פיהרט אָפטמאָל דורך עפענטליכע פּראָצעסען, וואו עס ווערען גע'משפט די שולדיגע, וועלכע האָבען געטריבען דעם אָדער יענעם מענשען צו זעלבסטמאָרד. די סאָוויעט־מאַכט דעקט אויף אַלע וואונדען פון דעם נייעם לעבענס־שטייגער, אָבער מיט אורטיילען (ווי שטרענג זיי זאָלען נישט זיין) און מיט רעזאָלוציעס (ווי טיף בעגרינדעט זיי זאָלען נישט זיין) וועט מען נישט אויסוואָרצלען יענע פינסטערע כוחות פון לאַנד, וואָס גראָבען־אונטער בשוגג אָדער במזיד דעם פּרעסטיזש און דעם קאָלעקטיווען רצון פון דער נייער קאָמוניסטישער געזעלשאַפטליכקייט.

אָט האָט איינע אַ מאָסקווער קאָמסאָמאָלישע קאָמערעל אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז קאָמסאָמאָלצעס טאָרען נישט בעגעהן זעלבסטמאָרד. אָבער דורך דער דאָזיגער רעזאָלוציע האָט זיך די צאָהל זעלבסטמערדער נישט פערמינערט.

עס איז דערפאַר נויטיג די רעוואָלוציע (און נישט די רעזאָלוציע), די רעוואָלוציע פון אַלע קולטורעלע כוחות אין לאַנד, וועלכע זאָלען אָנהויבען ליקווידירען נישט נאָר דעם אַנאַלפאַבעטיזם פון לאַנד, נאָר אויך טאַקע די געדיכטע פינסטערניש, וואָס ליגט נאָך ווי אַ שוואַרצע כמאַרע איבער די מיליאָנען אויפגעשטאַנענע מאַסען, קולטיווירען די ליבע צום מענש און חבר, ווי מען האָט קולטיווירט די שנאה צום בורזשוי און קאָנטער־רעוואָלוציאָנער.

:O:

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

אונטערהאַנדלונגען צווישען טעקסטיל-אינדוסטריעלער און אַרבייטער וועגען נייע אַרבייטס-בעדינגונגען.

נעכטיגע קאָנפערענץ נישט געבראַכט קיין רעזולטאַט.

(2) ווי בעוואוסט האָבען די קלאַסען-פעראיינען בעת'ן פיהרען די לוין-אַקציע מיט די טעקסטיל-אינדוסטריעלער, אַרויסגעשטעלט אַ גאַנצע רייה פאָדערונגען וועגען די אַרבייטס-בעדינגונגען.

ווען די הוספה אונטערהאַנדלונגען האָבען געבראַכט צו אַ קאָנקרעטען רעזולטאַט, איז די פראַגע וועגען פערבעסערען די אַרבייטס-בעדינגונגען געבליבען אָפען.

אַזוי ווי די אַרבייטער-פאָרשטעהער האָבען געפאָדערט ביי די אינדוסטריעלער דעם ענין צו ערלעדיגען, איז נעכטען אין לאָקאַל פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע פאָרגעקומען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די אינדוסטריעלער מיט די פאָרשטעהער פון די טעקסטיל-אַרבייטער.

די קאָנפערענץ האָט געעפענט דער פאָרשטעהער פון די אינדוסטריעלער אינזשיניער רומפעל, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דער ציל פון דער ראָזיגער קאָנפערענץ איז צו רעגולירען די אַלע ענינים, וועלכע זענען נישט דעפיניטיוו ערלעדיגט געוואָרען ביים אונטערשרייבען דעם אָפּמאַך.

קודם-כל איז אַקטועל די פראַגע וועגען לויז פון די וועבער, וועלכע אַרבייטען אויף עטליכע שטוהלען. די אינדוסטריעלער האַלטען, אַז די הוספה איז נוגע נאָר די וועבער, וועלכע אַרבייטען אויף עטליכע שטוהלען אָהן אויטאָמאַטען.

רעפּוטאַט וואַלטשאַק האָט אין נאָמען פון די אַרבייטער אַרויסגעשטעלט פאָלגענדע הוספה-פאָדערונגען פאַר וועבער, וועלכע אַרבייטען אויף עטליכע וואַרשטאַטען אָהן טעכנישע פערבעסערונגען: פאַר וועבער, וועלכע אַרבייטען אויף 3 שטוהלען — 25 פראָצענט הוספה פון גרונד-געהאַלט, וועלכער איז בעשטימט פאַר די, וועלכע אַרבייטען אויף 2 שטוהלען; פאַר וועבער וואָס אַרבייטען אויף 4 שטוהלען — 50 פראָצענט הוספה פון דעם גרונד-לוין, פאַר די, וועלכע אַרבייטען אויף מעהרערע שטוהלען — 10 פראָצענט פון יעדער שטוהל אין פערגלייך צו דעם גרונד-לוין.

אַלס ענטפער אויף דער הוספה-פאָדערונג האָט אינזשיניער רומפעל אין נאָמען פון די אינדוסטריעלער פאָרגעלעגט פאָלגענדע לוינען פאַר די אַרבייטער, וועלכע אַרבייטען אויף שטוהלען אָהן טעכנישע פערבעסערונגען: פאַר די אַרבייטער אויף 3 שטוהלען — 10 פראָצענט הוספה פון גרונד-לוין; פאַר די, וועלכע אַרבייטען אויף, 4 שטוהלען — 20 פראָצענט, און פאַר די, וועלכע אַרבייטען אויף מעהרערע שטוהלען — 10 פראָצ. הוספה פון יעדער שטוהל פונ'ם גרונד-לוין. פאַר די אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי די אויטאָמאַטען האָט אינזשיניער רומפעל פאָרגעלעגט פאָלגענדע לוינען: פאַר וועבער, וואָס אַרבייטען אויף 3 שטוהלען 10 פראָצענט הוספה פונ'ם גרונד לוין; אויף 4 שטוהלען — 20 פראָצענט און פאַר יעדער שטוהל מעהר — צו 10 פראָצענט פאַר יעדען שטוהל.

דער פאָרשלאַג פון די אינדוסטריעלער האָט אַרויסגערופען אַנ'עטליכע שעה'ריגע דיסקוסיע, וועלכע האָט אָבער קיין קאָנקרעטע פאָלגען נישט געבראַכט.

צום סוף האָבען די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער ערקלערט, אַז זיי קענען נישט אונטערשרייבען קיין אָפּמאַך אויף די בעדינגונגען, וועלכע די אינדוסטריעלער לעגען פאָר און די פראַגע וועט בעהאַנדעלט ווערען אויף דער שבת'ריגער זיצונג פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען, און אָנגענומען אַנ'ענטשפּרעכענדע שטעלונג.

ווייטער איז אויף דער קאָנפערענץ בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען דער אַזוי גערופענער „שטעה צייט" די צייט, ווען די אַרבייטער מוזען שטעהן און נישט אַרבייטען, נישט צוליב זייער שולד. די אינדוסטריעלער לעגען פאָר צו צאָהלען פאַר דער פּאַוזע אין דער אַרבייט, אָבער אַראָפּרעכענען די ערשטע צוויי שעה, די אַרבייטער-פאָרשטעהער האַלטען, אַז עס קומט די אַרבייטער צו בעצאָהלען פאַר דער גאַנצער צייט, וואָס זיי אַרבייטער נישט צוליב זייער שולד. אויך אין דער פראַגע איז מען צו קיין הסכם נישט געקומען און די קאָנפערענץ איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז אויף דער נייער וואָך.

די פעראָרדנונג וועגען דער האַנדעלס-צייט אין די געוועלבער.

(ב) די היגע וואָיעוואָדזטוואָ האָט נעכטען בעקומען צוגעשיקט פון אינערן-מיניסטעריום אַ זעהר וויכטיגע פעראָרדנונג, וועגען די האַנדעלס-שעה'ן אין אונזער שטאָט.

וועגען דעם 12-שעה'ריגען האַנדעלס-טאָג אין די לעבענס-מיטלען געוועלבער, ערקלערט די פעראָרדנונג, אַז דער פאָרשריפט איז נאָר חל אויף די געוועלבער, וועלכע פערקויפען אויסשליסליך נאָר לעבענסמיטלען און נישט קיין אַנדערע זאַכען, דיזעלבע פאָרשריפטען זענען אויך חל אויף געוועלבער, וואָס פערקויפען ווייץ און קאָלאָניאַל פּראָדוקטען.

וואָס עס איז שייך דער ערלויבניש צו האַנדלען, זומער-צייט ביז 12 ביינאַכט און ווינטער, ביז 9 אין אָווענד און פרוכט-און סאָדע-וואַסער „קיאָסקען", איז די ערלויבניש נאָר חל אויף קיאָסקען אָבער נישט אויף געוועלבער, וועלכע פערקויפען, צווישען אַנדערע אַרטיקלען, אויך סאָדע-וואַסער און פרוכטען, אַזעלכע געוועלבער דאַרפען פערמאַכט ווערען צוגלייך מיט אַלע אַנדערע, געוועהנליכע געוועלבער.

וועגען פערקויפען פאַפּיראָסען און צייטונגען אום זונטאָג און חגא — פערפליכטעט דערווייל די אַלטע פעראָרדנונג, אַ נייע פעראָרדנונג אין דעם ענין, וועט בקרוב אַרויסגעגעבען ווערען.

די אויבענדערמאָנטע פעראָרדנונג מאַכט אויפמערקזאַם, דער וואָיעוואָדזטוואָ, אַז זי זאָל זיך בעגרעניצען מיט'ן אַרויסגעבען ערלויבנישען פאַר גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען, צו האַנדלען אין די שפּעטע נאַכט-שעה'ן.

בעשטימענדיג אַזוי - אַרום די האַנדעלס-שעה'ן קען דער שטאָט-ראַט נישט צווינגען צו פערשליסען די קראָמען אין די מיטאָג-שעה'ן.

אין שבתים און ערב-חגאות, קענען לעבענס-מיטלען געוועלבער אָפען זיין, ביז 8 אַ זייגער אין אָווענד, דערביי מוזען זיי אָבער געעפענט ווערען מיט אַ שעה-שפּעטער, כדי זיי זאָלען נישט אָפען זיין לענגער, ווי 12 שעה אין טאָג.

אין דער צייט, וואָס מען דאַרף שליסען דאָס געוועלב, דאַרף די טיר פערמאַכט ווערען אויף אַ שליסעל און קיינער טאָר נישט ווערען אַריינגעלאָזט. די קונים וואָס געפינען זיך דאַן אין געשעפט, ווערען ערלעדיגט און איינציגווייז אַרויסגעלאָזט.

צום-סוף, זאָגט די דערמאָנטע פעראָרדנונג, אַז בשום-אופן קען קיין אָנגעשטעלטער אין די דערמאָנטע געוועלבער נישט אַרבייטען לענגער, ווי אַנ'אָנגעשטעלטער דאַרף אַרבייטען ד. ה. לענגער פון 8 שעה.

אין פאַל, ווען דער אָנגעשטעלטער וועט געצווינגען זיין לענגער צו אַרבייטען, וועט דער געשעפט'ס-אינהאַבער בעשטראָפט ווערען אַדמיניסטראַטיוו און געריכטליך.

די כוואַליע פון לוין-אַקציעס.

אַרום דער הוספה-פאָדערונג פון טראַמוואַי-אַרבייטער.

(ב) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די אַקציאָנערען פון די שטאָדטישע טראַמווייען האָבען אָפּגעוואָרפען די הוספה-פאָדערונג פון די טראַמוויי-אָנגעשטעלטע, האָבען די שטאָדטישע פאָרשטעהער אין דער טראַמוויי-פערוואַלטונג צוגעשיקט צו דער טראַמוויי-דירעקציע פאָלגענדען בריף:

„מיר אונטען, אונטערגעשריבענע פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון דער טראַמוויי-געזעלשאַפט, וועלכע זענען אָנוועזענד געווען אויף דער פערוואַלטונגס-זיצונג דעם 9-טען ה. ח. ערקלערען פאָלגענדעס:

1) דאָס אָפּוואַרפען מיט אַ מעהרהייט שטימען דעם פאָרשלאַג צו אונטערהאַנדלען מיט די טראַמוויי-אַרבייטער, בעטראַכטען מיר פאַר אַנ'עולה, וואָס עס קען זיך שלעכט אָפּרופען, סיי אויף די אינטערעסען פון דער טראַמוויי-געזעלשאַפט, סיי אויף דער היגער בעפעלקערונג, ווייל די טראַמוויי-אַרבייטער, נישט וועלענדיג פערשטרייקען, האָבען אַרויסגעוויזען אַ גוטען-ווילען דעם קאָנפליקט פרידליך צו ערלעדיגען;

2) פאַר איינינע מאָנאַטען האָט די טראַמוויי-דירעקציע געהעכערט דעם בילעטען-פרייז מיט גאַנצע 25 פראָצענט, וואָס פליסט איין נאָר פאַר דער טראַמוויי-געזעלשאַפט, בעת די זעלבע געזעלשאַפט רעכענט זיך גאָרנישט מיט'ן מאַטעריעלען מצב פון דעם אַרבייטער, וועלכער קען באמת נישט אויסלעבען, ביים יעצטיגען יקרות מיט דעם לוין, וואָס ער באַקומט און 3) צוליב די אויבענאויסגערעכענטע סיבות, קענען די מאַגיסטראַט-פאָרשטעהער נישט נעמען אויף זיך די אחריות פאַר די קאָנסעקווענצען, וואָס די האַנדלונג פון דער מעהרהייט פון דער פערוואַלטונג, קען ברענגען און מיר וואַרפען דעריבער אַרויף די גאַנצע פעראַנטוואָרטליכקייט אויף דער פערוואַלטונג.

דער בריף איז אונטערגעשריבען פון לאַוויניק איזדעבסקי, ראַטמאַן פּאַטקאַנסקי און איגנוש לעבענהאַפט.

מען דראָהט מיט אַ שטרייק פון קאַנאַליזאַציע-אַרבייטער.

(ע) דער מאַגיסטראַט האָט נעכטען בעקומען צוגעשיקט אַ בריף פון די פעראיינען, וועלכע פיהרען אָן מיט דער שטרייק אַקציע פון דער בוי-אַרבייטער, אַז אויב דער מאַגיסטראַט וועט נישט בעשטעטיגען די געפאָדערטע הוספה פאַר די בוי- און קאַנאַליזאַציע-אַרבייטער ביז'ן 15-טען ד. ח. וועלען מאָנטאָג, דעם 16. ה. ח. אָפּגעשטעלט ווערען די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען אין אונזער שטאָט.

די סטרוזשעס זענען נישט צופרידען.

(2) געכטען איז אין לאָקאַל פון דער קרייז-קאָמיסיע פון די פראָפעסיאָנעלע-פעראיינען פאָרגעקומען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון סטרוזשעס, וועלכע האָבען אויסגעדרוקט זייער אומצופרידענהייט מיט דער דעציזיע פון דער אויסערגעוועהנליכער שידס-קאָמיסיע, בנוגע זייער הוספה.

זיי האָבען בעשלאָסען צו ווענדען זיך צו די אַרבייטער - דעפּוטאַטען אין סיים, אַריינצוטראָגען אַ פאָרשלאַג וועגען שאַפען ענטשפּרעכענדע געזעצען, מכח רעגולירען די אַרבייטס-בעדינגונגען פון די שטרוזשעס.

ביער-אַרבייטער דראָהען מיט אַ שטרייק.

(2) בשעתו האָבען די אַרבייטער אין די ברויערייען אַרויסגעשטעלט אַ הוספה-פאָדערונג פון 14 פּראָצענט. אויף וועלכער זיי האָבען ביז יעצט נישט בעקומען קיין תשובה פון די ברויערייאייגענטימער, צוליב וואָס די אַרבייטער האָבען זיך נעכטען געווענדעט צום אַרבייטס אינספּעקטאָר, אַז ער זאָל צוזאַמענרופען אַנ'אַלגעמיינע קאָנפערענץ פון די אַרבייטער מיט די אייגענטימער, דראָהענדיג מיט אַ שטרייק.

שטרייק אין די ציגעלניעס.

(–) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם שטרייק פון די בוי אַרבייטער איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ שטרייק אין אַלע ציגעלניעס אין ראַדאַגאָשטש.

עס האָבען פערשטרייקט איבער דריי הונדערט אַרבייטער, וועלכע פאָדערען אַ הוספה.

זאַקען-אַרבייטער האָבען אַ לוין-קאָנפליקט.

(2) נעכטען האָט דער פראָפעסיאָנעלער פעראיין פון זאָקען אַרבייטער אַרויסגעשיקט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר אַ בריף, אין וועלכען ער ווערט געבעטען וועגען אַנ'אינטערווענץ אין זייערס אַ לוין-סכסוך מיט די אַרבייטס-געבער.

דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר האָט בעשלאָסען צוזאַמענצורופען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ.

ביי די טאַרטאַק- און טישלעריי-אַרבייטער.

(2) נעכטען האָבען זיך צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר ה' וויזשיקאָווסקי געווענדעט די פאָרשטעהער פונ'ם בוי-אַרבייטער-פעראיין און האָבען איהם געבעטען, אַז ער זאָל צונויפרופען אַנ'אַלגעמיינע קאָנפערענץ פון די טאַרטאַק אייגענטימער און פון די טישלעריי-אייגענטימער, כדי אויסצורעגולירען די צאָהלונגען.

ליקווידירט אַ שטרייק.

(2) נעכטען איז ליקווידירט געוואָרען דער שטרייק אין קעסטענבערג'ס פאַבריק.

12 דאָנערשטאָג — כד תמוז תרפ"ח

יולי

זון-אויפגאַנג 3.21

זון-אונטערגאַנג 7.54

טאָג-נאָטיצען.

בויט דאָס יודישע שפּיטאָל פאַר גייסטיג קראַנקע!

(:) דער שרעקליכער פאָרפאַל אויף נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 24, וואו אַ משוגענע מוטער האָט אויף אַ שרעקליכען אופן ערמאָרדערט איהר פינף-חדשימ-דיג קינד, וועגען וועלכען מיר האָבען שוין באריכות מיטגעטיילט אונזערע לעזער, האָט אין שטאָט געמאַכט אַ שרעקליכען רושם.

דער מאַנגעל אין ערטער אין די שפּיטאָלען פאַר גייסטיג קראַנקע, דערפיהרט דערצו, אַז מעהר ווי אין גייסטיג קראַנקער, וואָס זיין אָרט האָט געדאַרפט זיין אין „קאָכאַנובקע", אָדער אויף וועסאָלאַ, געפינט זיך צווישען נאָרמאַלע מענשען, וועלכע זענען קיינמאָל נישט זיכער, אַז דער גייסטיג-קראַנקער, וועט נישט אויסברעכען אין זיין משוגעת און וועט נישט אָפּטון עפּעס אַ מעשה, אַנ-עהנליכע צו דער, וואָס איז פּערלאָפען אויף נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ.

דאָס שפּיטאָל אין „קאָכאַנובקאַ" איז איבערפולט, אַזוי אַז ער איז בשום-אופן נישט אימשטאַנד דאָרט אויפצונעמען נייע קראַנקע. דאָסזעלבע איז אויך מיט דעם שפּיטאָל אויף וועסאָלאַ-גאַס. וועלכעס ווערט אויסגעהאַלטען פון דער יודישער קהלה.

דאָס יודישע לאָרז, אָבער, ווען עס וואָלט זיך נאָר אַביסעל מעהר פעראינטערעסירט מיט דער טרויעריגער לאַגע פון די גייסטיג-קראַנקע, וואָלט יאָ געקענט האָבען אַזאַ שפּיטאָל, אַ שפּיטאָל וועלכעס וואָלט געקענט אַריינעהמען פון 200 ביז 250 קראַנקע.

נאָך פאַר דער מלחמה האָט די היגע יודישע „דאָבראָטשינאָשטש" אָנגעהויבען בויען אַ שפּיטאָל פאַר גייסטיג-קראַנקע אין ראַראָגאָשטש און האָט דעם בנין שוין געהאַט צוגעצויגען ביז אונטער'ן דאַך.

אינמיטען איז אויסגעבראָכען די מלחמה און דער בנין איז געבליבען אַ נישט-פערענדיגטער.

בעת דער דייטשער אָקופּאַציע האָבען די דייטשען דעם בנין געהאַט רעקווירירט און פון דעמאָלט אָן איז ער געבליבען נישט אויסגעפערטיגט.

אין יאָהר 1919 האָט די פּוילישע מיליטער-מאַכט זיך געווענדעט מיט אַ בקשה צום בוי-קאָמיטעט, פון דעם דערמאָנטען שפּיטאָל, אַז מ'זאָל איהם די בנינים איבערגעבען אויף אַנ'אַמוניציע-לאַגער: די בקשה איז ערפילט געוואָרען און די בנינים זענען ביז'ן יאָהר 1927 געווען פערנומען מיט אַמוניציע. סוף יאָהר 1927 זענען די בנינים אָפּגעגעבען געוואָרען דעם בוי-קאָמיטעט, אָבער אין אַזאַ צושטאַנד, אַז מ'מוז זיי גרינדליכך רעמאָנטירען. אויף וואָס דער בוי-קאָמיטעט האָט לײדער קיין געלד נישט.

עס איז אָבער צו האָפען, אַז נאָך דעם טראַגישען פאָרפאַל וועט דאָס יודישע לאָרז מיט אַלע כחות זיך בעמיהען, אַז דער שפּיטאָל פאַר גייסטיג-קראַנקע זאָל ווי צום שנעלסטען אויסגעפערטיגט ווערען, כדי עס זאָל זיך נישט איבער'חזר'ן מעהר אַזעלכע טראַגישע פאָרפאַלען, ווי אויף נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 24.

ע. וו.

—:o:—

טראַמוואַי-פערבינדונג צווישען לאָדז-בזשעזשין און לוטאָמירסק.

(–) ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דאָס קאָמוניקאַציע-מיניסטעריום בעשטעטיגט דעם פּראָיעקט אויף צו פערלענגערען דער צופאָהר - טראַמוואַי-ליניע לאָדז-קאָנסטאַנטין, ביז נאָך לוטאָמירסק.

די דירעקציע פון די צופאָהר - טראַמוואַיען טרעט שוין צו צו פערלענגערן די ליניע, וועלכע וועט ווערען אויסגעפערטיגט נאָך אין נאָוועמבער ה. י.

גלייכצייטיג האָט דאָס קאָמוניקאַציע - מיניסטעריום בעשטעטיגט אויפצובויען אַ טראַמוואַי-ליניע פון לאָדז קיין בזשעזשין, וועלכע וועט אויך נאָך אין הייריגען יאָהר אויסגעפערטיגט ווערען,

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

מ. ליפּיעץ, (פּיעטריקאָווער 193); ע. מילער (פּיעטרקאָווער 46); וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15); ב. פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 64); ה' ביעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); ס. יאַנקעלעוויטש (אַלט-שטאָט 9).

זי וויל זיך איבערצייגען צי דער חתן איז אַ העלד,

שיקט זי איהם נעכטיגען אויפ'ן בית-עלמין.

חתונה האָט זי אָבער מיט אַנ'אַנדערען. — וואָס טוט מען נישט צוליב געלד און ליבע?

(אַ בילד פון יודישען לעבען אין רומעניען).

אין בוקארעשטער יודישען קוואַרטאַל, אויף קאַליעדו-דזעשטי, הערט מען נישט אויף צו שמועסען פון דער ראַזינער אינטערעסאַנטער געשיכטע, וועלכע איך קום איך יעצט דערצעהלען.

צוויי יונגעלייט, נ. א—ק? און ל. ש—טש, האָבען זיך בעקענט מיט דער יודישער פרייליין אַנאַ ס—ן, די טאָכטער פון אַ סוחר, וועלכער שטאַמט פון רוסלאַנד, נאָר ער וואוינט אין רומעניען שוין אַכט יאָהר.

אַנאַ ס—ן, אַ שעהן מיידעל און אַ לעבענסלוסטיגע, האָט שוין נישט איין בעלן געהאַט אויף זיך, אָבער עס האָט זיך אַלץ נישט געקלעבט... אָדער די תנאים זענען איהר נישט געפעלען, אָדער דער יחוס איז נישט צוגעגאַנגען; וואָרום איהר פאָטער, כאָטש נישט קיין רייכער, האָט שנאָלצירט מיט זיין יחוס'דיגער פאַמיליע, וועלכע איז פערבליבען פון יענער זייט דניעסטער...

און נישט איינמאָל פלעגט ער טענה'ן מיט זיין טאָכטער, אַז זי זאָל זיך נישט איילען אויסוועהלען אַ בר-זוועמען.

— טאָכטער-לעבען, — האָט ער מיט איהר שטודירט די גאַנצע צייט — זאָלסט וויסען, אַז געלד איז ווי שניי, און נאָך אַלעמען איז ערשט קיינער דערמיט נישט בעוואָרענט... פיל גרויסע נגידים זענען מיט אַמאָל אוים געוואָרען... דערום דאַרף מען דער עיקר קוקען אויפ'ן מענשען אַליין און אויף זיין יחוס.

און די טאָכטער האָט איהם געפאָלגט. אָבער... די יאָהרען לויפען, און עס ווערט נמאס צו קלייבען, בעזונדערס נאָך, ווען מען זעהט ווי די חברטעס האָבען חתונה און מאַכען נישט שלעכט. האָט פרייליין אַנאַ אָנגעפאַנגען צו רעדען מיט איהר פאָטער וועגען תכלית.

— טאַטע, וואָס וועט זיין דער תכלית פון מיר? יעצט, ווען איך בין נאָך שעהן, זענען פאַראַהאַן אויף מיר בעלנים, אָבער עס וועלען פאַראיבער עטליכע יאָהר, איך וועל עלטער ווערען, די שעהנקייט וועט אַביסעל פערוועלקט ווערען, קיין געלד אויף נדן האָסטו נישט, און מיט יחוס רעכענט זיך היינט קיינער נישט, וואָס זשע פאַר אַ תכלית וועט פון מיר ווערען?

האָט דער פאָטער אויסגעהערט די טענות פון זיין טאָכטער און געשוויגען. אין האַרצען האָט ער געטראַכט, אַז זי איז גערעכט, אָבער דאָך האָט ער איהר נישט געוואָלט נאָכגעבען. האָט ער בלויז אָפגעזיפצט און...געשוויגען...

און אַז די טאָכטער האָט כמעט אַלע טאָג מיט איהם איינגעטענהט דאָס זעלבע, האָט ער איהר איינמאָל געענטפערט אַזוי:

— טו, מיין טאָכטער, ווי דו פערשטעהסט! איך האַלט, אַז יחוס שטעהט העכער פון געלד. נאָר אויב דו האָסט אַפיינע „פאַרטי" (שדוך) פאַר זיך און אָהן יחוס, מילא, בין איך אויך צופרידען.

אין אמת'ען אָבער האָט אַנאַ נישט געהאַט קיין „פאַרטי" מיט יחוס און אָהן יחוס, אום זי זאָל קענען אויסוועהלען פון זיי ביידען. אַרום איהר האָבען זיך געדרעהט צוויי יונגעלייט נ. אַ—קי און ל. ש—טש, ביידע כמעט פון באַלעבאַטישען גראַד, ווי מען זאָגט, נישט מעהר, וואָס איינער פון זיי, אַ—קי, האָט געהאַט געלד, און דער צווייטער, ש—טש, האָט נישט געהאַט קיין געלד, אָבער פון וועלבען יחוס.

און ביידע זענען זיי שרעקליך געווען פערליבט אין אַנאַ'ן. זיי פלעגען איהר קיין רוה נישט געבען...

די ערשטע צייט האָט אַנאַ זיי ביידען גלייך פערטיילט איהר אויפמערקזאַמקייט: אָבער סוף-כל סוף האָבען די יונגעלייט זיך בעטראַכט, אַז עס מוז נעהמען אַנ'ענדע. זיי האָבען אָנגעהויבען ערנסט צו קוקען אויף דער זאַך, און האָבען צווישען זיך אָפגערעדט, אַז אַנאַ זאָל איינמאָל פאַר אַלע מאָל זאָגען, וועמען פון זיי זי וויל פאַר אַ חתן. און נאָך אַ זאַך האָבען זיי צווישען זיך אָפגעמאַכט: ווען זי קלייבט אוים איינעם פון זיי, דאַרף דער צווייטער אָפטרעטען זיין פלאַץ מיט דעם גוטען ווילען, און אויפהערען צו קומען צו אַנאַ'ן, ביז עס וועט איהם ערלויבט ווערען ווידער אַמאָל צו בעזוכען זיינע חיזיטען.

אין אַ טאָג זענען זיי ביידע געקומען צו אַנאַ'ן און איהר ערקלעהרט, אַז זיי ווילען תיכף הערען פון איהר אַ קלאָרען ענטפער, וועמען פון זיי ביידע זי האָט בעשלאָסען אויסצודערוועהלען.

אַנאַ האָט זיך פערקלעהרט אַ ווילע און דערנאָך געענטפערט: ליב האָב איך אייך ביידע גלייך, איינעם נישט וועניגער פון'ם צווייטען. איהר געפעלט מיר ביידע זעהר גוט. אָבער אַזוי ווי פאַר ביידען קען איך דאָך נישט חתונה האָבען, וועל איך אייך פאָרשלאָגען אַזאַ מין פלאַן: זאָלט היינט מיינע צוויי קאַוואַלירען אַוועקגעהן אויפ'ן יודישען בית-עולם און דאָרטען פערברענגען די גאַנצע נאַכט. ווער עס וועט האָבען אין זיך גענוג מוט און דרייסטקייט צו זיין אַ גאַנצע נאַכט צווישען די טויטע, יענעם...

און זי האָט נישט פערענדיגט, ווייל ביידע צוגלייך האָבען זיך אַ כאַפּ געטון און ערקלעהרט, אַז זיי נעהען נעכטיגען אויפ'ן בית-עולם.

פאַר'ן אַוועקגעהן, האָט ש—טש אַ פרעג געטון: און אַז מיר וועלען ביידע איבערנעכטיגען דאָרט אַ נאַכט?

אַנאַ האָט איהם גלייך אָפגעענטפערט, אַז דאַן וועט זי זיי מאַכען אַ צווייטען פאָרשלאַג:

ווען עס איז נאָר טונקעל געוואָרען, האָבען ביידע פערליבטע יונגעלייט זיך אַוועקגעלאָזט צום יודישען בית עולם, וואו זיי האָבען געזאָלט פערברענגען די נאַכט. אין מיטען וועג האָט נ—קי זיך פלוצים אָפגעשטעלט און געזאָגט זיין חבר, אַז ווייטער געהט ער נישט, ווייל ער איז גאָר קיין בעלן נישט איבערצונעכטיגען אַ נאַכט צווישען מתים.. און ער האָט טאַקי גלייך פערלאָזט זיין חבר און זיך אומגעקעהרט אין שטאָדט אַריין, דער צווייטער, ווידער, איז פול מיט שמחה, אַוועק אויפ'ן פעלד. נאָך קיינמאָל מסתמא איז קיינער נישט געגאַנגען מיט אַזאַ פרעהליך האַרץ, מטי אַזאַ לוסטיגקייט ווי ש—טש... אַ קלייניגקייט! ער איז יעצט דער איינציגער פרעטענדענט אויף דער שעהנער און גערוהמטער אַנאַ!

און ווירקליך, ער האָט פערבראַכט אַ גאַנצע נאַכט צווישען די קברים, און אויפ'ן צווייטען טאָג, איז ער אַ גליקליכער ביז גאָר, אַנ'אויפגעלייגטער, געקומען צו לויפען צו אַנאַ'ן און איהר דערצעהלט וועגען זיין העלדישקייט, אָבער ווי ערשטוינט איז ער געבליבען, ווען ער האָט דערזעהען זיין חבר ביי אַנאַ'ן אין די אָרעמס... ער האָט זיך אָבער בעהערשט. נישט אַנדערש, האָט ער זיך נעקלעהרט, אַז זי שענקט איהם איהרע לעצטע לאַסקעס... זי צערטעלט איהם, דאָס לעצטע מאָל. מסתמא האָט ער ביי איהר אויסגעבעטעלט פאַר'ן צושיידען זיך אַ פאָר מאָמענטען פון ליבע.

— גראַטולירט מיך! — האָט ש—טש אויסגערופען מיט שטאָלץ. — איך האָב אויסגעהאַלטען דעם עקזאַמען! איך האָב איבערגענעכטיגט אַ גאַנצע נאַכט אויפ'ן בית-עולם! אַנאַ, טייערע, איך האָף, אַז היינט...

— שטעה, אייל זיך נישט, האָט נ. א—קי איהם איבערגעשלאָגען די רייד.

— יאָ, מיין ליבער ש—טש, — האָט אַנאַ זיך אַריינגעמישט. — איהר זענט זיכער אַ העלד, און פאַר אייער העלדישקייט האָט איהר פערדינט אַ פאָר הייסע קיש, אָבער... איך האַלט, נישט פון אַזעלכע, וואָס זיינען אַרויס העלדישקייטען פאַר טויטע און צווישען טויטע... איך האָב ליב יענע, וועלכע זענען העלדען צווישען לעבעדיגע. מיין גורל איז אַלזאָ געפאַלען אויף א—קי'ן. ער וועט זיין מיין חתן, און איהר... אויב איהר האָט נאָרגישט ראַגנען, קענט בלייבען אונזערער אַ פריינד, וועלכען מיר וועלען זעהר גערן וועלען זעהען ביי זיך.

ש—טש איז געבליבען שטעהן אַ פערשטעמטער, גלייך ווי מען האַלט איהם מיט עפּעס פלוצים פערטומעלט. הייסט עס, אַז דאָס מיידעל האָט פשוט אָפגעפּאָקט פון איהם?

און נאָך מעהר איז געווען זיין פערדרוס, ווען ער האָט זיך שפּעטער דערוואוסט, אַז אין יענער נאַכט, ווען זי האָט משלח געווען ש—טש'ן, האָט זי געפּראַוועט אַ פערשערינקע מיט א—קי'ן, ד. ה. אַ מין קנס-מאָל... און א—קי האָט איהר אונטערגעטראָגען אַ שעהנעם פּרעזענט. וואָרום געלד האָט ער דאָך געהאַט דערויף.

יעצט וויל ש—טש אַרויסרופען א—קי'ן אויף אַ דועל, אָבער יענער זאָגט, אַז ער קען בלויז נעהן „צווישען מענשען," ד.ה. צו אַנ'עהרענדגעריכט, און מיט איין בערינג: פון אָפלאָזען אַנאַ'ן קען קיין רייד נישט זיין. מען קען נאָר שמועסען וועגען אַ בעלוינונג ש—טש'ן, אויב ער פיהלט זיך בעליידיגט.

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון דעם אַמעריקאַנער סטאַר בעני אַדלער

שבת, 3,30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען
אוריאל אַקאָסטאַ
טראַגעדיע אין 5 אַקטען פון קאַרל גוטשקאָוו.
הויפּטראָל אַקאָסטאַ — בעני אַדלער.

שבת, ד. 14 טן און זונטאָג, ד. 15-טן, 9 אָוו.
פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין לאָדז!
דער לעצטער שלאַגער פון אַמעריקאַ!
דער איבריגער מענש
מעלאָדראַמע אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון ז. ליבין.
הויפּטראָל סילווער — בעני אַדלער.

מאָנטאָג, דעם 16 טען יולי, 9 אָוונד
גרויסע פאָלקס פאָרשטעלונג
פון 1 ביז 2.50 זל.
אוריאל אַקאָסטאַ
טראַגעדיע אין 5 אַקטען פון קאַרל גוטשקאָוו
הויפּטראָל אַקאָסטאַ — בעני אַדלער.

דינסטאָג, דעם 17-טען יולי, 9 אָוונד
דער לעצטער שלאַגער פון אַמעריקאַ
דער איבריגער מענש
מעלאָדראַמע אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון ז. ליבין.
הויפּטראָל סילווער — בעני אַדלער.

אַלע פּיעסען זענען רעזשיסירט פון בעני אַדלער. אימפּרעסאַריאָ: מאַלאַמאַן קוסטין.

ס'נעהמען אָנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בייזבוים, באַל-ירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צוויליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַ. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש. צדמינ.: אַ. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.-קאַסע.

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

(ראָמאַן). 51

קודם האָט גיליאַם געהאַט בדעה צו ווערען אַ „פריינד" פון די איידעלשטאַט'ס איינציגע דינסט-מיידעל.

ער האָט זיך אָבער דערוואוסט, אַז זי איז צו זיי נישט לאַנג אָנגעקומען, און די פריהערדיגע דינסט-מיידעל האָט פערלאָזט איהרע באַלעבאַטים, כדי צו אַוועקפאָהרען מיט איהרען אַ געליבטען קיין פּאַריז.

דאָס איצטיגע דינסט-מיידעל, וואָס איז געקומען אויפ'ן אָרט פון דער פריהערדיגער, איז נאָך געווען גאָר אַ יונגע — איינע פון די, וואָס אין ברען פון סעזאָן געפינט מען זיי אין די הינטערשטע בעדינגען אין צווייט-ראַנגיגע האָטעלען.

בעזיגען איהר האַרץ איז געווען גאָר נישט פון די שווערע זאַכען, מחמת זי האָט שוין בכלל געהאַט אַ היבש ביסעל ליבהאָבער, וועלכע זי האָט מיט אַ ברייטע האַנט געשענקט איהרע לאַסקעס.

איינער מעהר, איינער וועניגער — עס שפּילט דען אַ ראָליע?

און פיעל פּרויען פון אַ געוויסען מין פערמאָגען דאָך אַזעלכע ברייטע הערצער!..

גיליאַם איז אָבער געווען אַ טאַטע פון קינדער, און האָט זיך ווייניג אינטערעסירט מיט דער אויסגעלאַסענער מויד פון דעם באַראָנס קיך.

איינמאָל אין אָוונד האָבען זיך אַנטואַן רעטש און פּיער גיליאַם בעגעגענט אין אַ קאַפע אויף דעם מאָסען-פּלאַץ נעגען קאַזינאָ, און זיי האָבען זיך שטיל פאַנאַנדערגעשמועסט וועגען זייער ענין.

אין דעם מאָמענט איז אין קאַפע אַריין איידעלשטאַט'ס דינסט-מיידעל.

גיליאַם האָט אויף איהר אָנגעוויזען אַנטואַנען.

— דו וואָלסט אפשר אַ פּרוב געטון ס'מול? — האָט גיליאַם פאָרגעשלאָגען.

— איך האָב גאָר קיין חשק נישט צו בעקומען אַ פּאַסקודנע קרענק! — האָט אַנטואַן געענטפערט.

— מ'קאָן אָננעהמען פּאַרזיכטס-מיטלען!.. דו דאַרפסט וויסען, אַז אַזעלכע מיידלעך זענען גאַנץ אָפּגעהערציג און פּלאַפּלען אויף וואָס די וועלט שטעהט!.. זיי האָבען, געוועהנליך, אויך מורא פאַר זייערע באַלעבאַטים... איך אויף דיין אָרט..

— אויסגעצייכענט! נעהם זיך דו צו דער זאַך!

— האָט אַנטואַן אויסגערופען-אַגב איז זי גאָר קיין מיאוס מיידעל נישט...

— דו ביזט דאָך אָבער נאָך אַ בחור!

— גערעכט, אָבער גיין קאָמפּראָמיטירען זיך בין איך נישט מחויב... נו... אחוץ דעם גלוסט זיך מיר עפּיס שטאַרק אַ נעהם טון זיך צו דער באַראָנעסע גופא...

גיליאַם איז אַרויס אין דרויסען און זיך אַוועקגעשטעלט וואַרטען.

אין אַ פינף מינוט אַרום איז אַרויסגעקומען דאָס דינסט-מיידעל.

זעהר גוטמוטיג, אָהן פּרעטענזיעס נאָר מיט דער זיכערער מינע פון אַנ'ענערגישען מאַנספּערשוין, איז איהר גיליאַם נאָכגעגאַנגען, און אומגעריכט אַ שאָט געטון אויף איהר אַ הויפען קאָמפּלימענטען, בנוגע איהר שענקייט און פלאַנקייט.

פלוצים האָט ער זי אויף אַ פרעג געטון, וואוהין זי גייט.

דאָס מיידעל, וואָס גיליאַמס דרייסטקייט האָט ביי איהר תיכף אויסגענומען, האָט אָנגעהויבען קאָקעטיש און הילכיג צו לאַכען.

זי האָט איהם געענטפערט אויף אַלע פראַגען, און מחמת עס איז איהר נישט איינגעפאַלען צו איבעררייסען דעם שמועס, האָט זי איהם גערן דערצעהלט וואוהין זי געהט, און וואָס זי קלייבט זיך צו טון.

— אָ, מיין העיר! — האָט זי מיט אַ געלעכטער אויסגערופען — איך וויל גוט פערברענגען די צייט! איינמאָל איז מען נאָר יונג! איך וואָלט געקאָנט מאַכען דעם אָנשטעל פון אַ נאַאיוו קינד, נאָר וואָס וואָלט איך געהאַט דערפון? איהר וואָלט געמיינט, אַז איך בין טאַקי אַ הייליגע, און איהר וואָלט מיך געלאָזט לויפען...

— קומט מיט מיר אָקאָרשט, און מיר וועלען מאַכען אַ לחיים... אַזוי וועט זיין בעסער צו שמועסען — האָט גיליאַם געזאָגט.

— איך קען עס, ליידער, נישט מאַכען, ווייל אינדערהיים וואַרטען מיינע מאַלפּעס! — האָט זי געענטפערט.

— וואָס'ערע מאַלפּעס?

— איך מיין, מיינע אַמעריקאַנער — דעם באַראָן מיט דער באַראָנעסע!

— זאָלען זיי צוואַרטען... ביזט נאָך פאָרט זעהר נאַאיוו! מ'עט גיין מאַכען איין גלעזעלע...

— גוט... אָבער אויף איין מאָמענט.

זיי האָבען זיך אַוועקגעשטעלט אויף דער קאַפע-וועראַנדע.

גיליאַם האָט בעפוילען אַריינצוברענגען מאַדערא פאַר דעם מיידעל. און ווערמוט פאַר זיך.

— ווי רופט מען דיך?

— ווי רופט מען דיך?

— זשערמאַן! און דיך?

— פּיער!.. אָט אַזוי, פערשטעהסטו מיך, איז גוט! מיר זענען שוין בעקענט!. צי וואָלטען מיר זיך נישט געקענט נאָך אַ מאָל בעגעגענען?

— דעם אמת זאָגענדיג, איז עס ביי אַזעלכע באַלעבאַטים, ווי איך האָב, זעהר אַ שווערע זאַך... היינט איז ביי זיי געווען אַ גרויסע מחלוקה — איך ווייס נישט צוליב וואָס... איך מיין, אַז די מאַדאַם מיינע מוז זיין אייפערזיכטיג ווי אַ פאַנטערע...

— אַזוי גאָר?! איהר באַראָן האָט זיך געשאַפען אַ געליבטע?..

מעגליך!.. טאָ האָרכט זשע: ס'קאָן געמאָלט זיין, אַ מען וועט מיך פריה אָפּלאָזען... שטעלט אייך פאָר, אַז זיי האָבען שוין אָפּגעגעסען מיטאָג... איהר זעהט דאָך, איך בין אַהער אַריין קויפען פּאַפּיראָסען!.. אַלזאָ, אויב זיי וועלען מיך פריילאָזען, כדי צו קענען זיך פריי אַריינזאָגען איינער דעם אַנדערען, וועל איך דאָ צוריקקומען.

— אין וויפיעל צייט אַרום?

— אויב איך וועל אַהער נישט קומען אין אַ האַלבע שעה אַרום, הייסט עס, אַז איך וועל שוין אינגאַנצען נישט קומען...

— און דאַן?

— און דאַן קומט צו מיר נאָך מיטאָג. פון צוויי ביז פינף בין איך שטענדיג אַליין... די מאַלפּעס געהען דאַן אַוועק פון שטוב...

— געמאַכט! אייל זשע זיך צו, און קום צוריק... דו געפעלסט מיר געוואַלדיג!..

— צום ווידערזעהן!

— איך וואַרט!

גיליאַם איז אַוועק און דערצעהלט אַנטואַנען דעם גאַנצען שמועס מיט'ן דינסט-מיידעל, און בעשטימענדיג זיך אַ צייט און אָרט אויף אַ צוזאַמענטרעפעניש, זענען זיי זיך פונאַנדערגעגאַנגען אין פערשידענע זייטען.

אַנטואַן איז אַוועק צו זיך, און גיליאַם האָט זיך אַוועקגעזעצט וואַרטען אויף זשערמען.

(פאָרזעצונג קומט).

וואָרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פובליקום, אַז די

עכט- **בעטען** עכט- פאַטענטירטע פאַטענטירטע

ווערען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל:

ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניהעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיקע.
קאָזעטקעס און טאַפטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פאָלאָווע בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפּאַראַטורן.

הורט! לאָדז, פאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער נ. שאַץ

פעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָגנס
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, רמבעק א. ט. וו.
אורי-אַנאַליז — 4 זל.

Dr. RACHELA LEWI

ספעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען

פאַנסקאַ 24, טעל. 42-72

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

די לייה=ביבליאָטעק
א. נ. פון א. אייזענשלאָס,

וועלכע געפינט זיך אויף פּאָלודניאָווא 11, לינקע אָפ.
איז טעטיג: מאָנטאָג און מיטוואָך פון 6–10 אָוועגד
און שבת פון 10–1 און פון 4–10 אָוועגד.
איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאָג פון 6–10 אָוו.

נויטיג אַ לערן=
יונגעל

צו אַ מאַלאַרזש
באַלד געצאָהלט, צוועגטועל עסען און שלאָפען פּאָלוד-ניאָווא 40 ביי פּאַפּאָוויטש.

אַ דריי פעדימדיגע
אויבערלאַך

אוניאָן אין בעסטען צו-שטאַנד. צו ערפאַהרען פּאַ-לאַשינסקי, וואָלבאָרסקאַ 3.

אַסקלעפּאָווע

ווערט געזוכט
אין שיך-געשעפט
ס. טשעשניעווסקי
69 גלובנאַ 69

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אוירען קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רוזשאַנסקי	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגיש-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-מונדהיילונג, בעליכטונגען, קאָראָנען, פּאָסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונג, קאַרק-רענטגע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע פּאָסיכעס אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטעטלער.
איגהאַלגען בעגען שולדער (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפּען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פראָ. ס. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוועגד

Dr. med.
Wolf Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזער 11 טעל. 34-72
נעהמט אָן און דער לעשאַניצע אינטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אוו.

Dr. med.
L. Pikielny

אוראָלאָג
ספּעציעל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעהמט אָן פון 4—7 אין אַוונט

Dr. med.
A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט
עלעקטריזאַציע, ליכטבעהאַנדלונג

Cegielniana 6, tel. 51-89
נעהמט אָן פון 5—7 אָוועגד

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעגאַבטע, נערווען-קינדער...

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליכט-היילאינסטיטוט
נעהמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

לעכער
מאַשינאָווע

ווערען אָנגענומען אויסצו-נייהען צו ביליגע פרייזען

ג. נאַרדמאַן
29 צגעלנאַיאַ 29

ZDROWIE
SIŁĘ i RADOŚĆ

mam od czasu, jak
stale używam
do kąpieli
mydło jodłowe

SAPOPINOL

z gałązką
kosodrzewiny.

J. & S. STEMPNIEWICZ
Poznań.

השבת אבדה.

פרייטאָג, דעם .6./7 28 האָב איך פערלוירען אויף דער סטאַציע פון דער וואַרשא-ווינער באַהן וועקסלען אויף אַ סומע פון 1500 זל. דערונטער אַ 200. פראָטעסט אויפ'ן נאָמען ל. האַרן פיעטריקאָוו, צאָהלבאַר דעם 30./11. 27. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צו יחיאל וואַגשטיין, נאָוואָמיעסקאַ 6, אָדע אין דער האַלע אָגראָדאָווא 3.

פּאַרלאַפּאַנעס
פאַר רייזע
95 זל. 105 זל. 115 זל.
פּאַרלאַפּאַנען קעסטעל
210 זל. 185 זל. 165 זל.
אויף גינסטיגע בעדינגונגען

שלאַגערן! פּליטעס צו טענק אין אַ גרויסען אויסוואַהל
נאָר ביי

ALFRED LESSIG, Nawrot 22

צוריקגעקעהרט
Dr. med. P. LANGBARD
Zawadzka 10, tel. 6-30

הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 8 ביז 1 אַ זייגער און פון 5 ביז 8 אָוו.
פאַר דאַמען פון 5 ביז 6 נאָכמיטאָג.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מונד-קראַנקה.. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן.
נעהמט אָן פון 9–7 אָוועגד. **צו ביליגע פרייזען.**

Dr. med. A. MAZUR

אוירען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.)

האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטש 44
אויף וושכאָדניאַ 65, טעל. 66-01
(איינגאַנג אויך דורך פעטריקאָווער 46).
נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3–5 נאָכמ

צו וואָס זאָלט איהר ליידען פונ'ם שווייס פון פיס!

וואָס די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט ראַנעס און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קאָן נעבען אייך נישט שטעהען, אַז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען נאָר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פּראָשעק ראַדיקאַל, וועלכעס פערהיט אויך דאָס לעדער פון פּלאַצען. — אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און אויך צו אַלע פערשידענע ווערים, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 21.
30ד

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-95
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku dn. 19 do poniedziałku 16 lipca wł.
Dla dorosłych: **Dla młodzieży:**

MIŁOŚĆ PRZEZ OGIEŃ i KREW

Dramat w 8-miu aktach, osnuty na tle walk z bolszewikami w sierpniu 1920 roku.

Nad program:
Nowoczesny-Muszkieter
czyli w szponach czerwonoskórych.
W roli gł. **DOUGLAS FAIRBANKS.**
Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonic.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד"ר האַלינסקי	נאָז, האַלז, אוירען קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—1½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—2
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּמיגאַ-טעראַפּיע, שראָגן-שטראַלונגען הי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בעדן-זון-בעשטראַהלונג איני-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּערלאַנג—היזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, הי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קאָראָנען, פּאָסטען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

אשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום=יום כי הולך בתום ילך בטח

און אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען האַנדאָווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי בּיטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט א"פּוילען, אַפּעלאַציעס צי-ווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואַ-לאַניעס, רעקורסען וועגען דירה און אוזשאַנד-ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רושאַנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, אַקטען דאַראָווזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכטס-קאָנסולענט.

אַנאָנסען-פּרייזן: פּאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 ...
אין טעקסט—40 . . . . . . 60—
נאָכ'ן טעקסט—10 . . . . . . 15—
. 4
. 7
אויף אַ פּאָליטישער-שורה: ...לייטער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. געלדזונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט און פערטינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółka z odpowiedz. ...
Redaktor odpowiedzialny Ch. ...
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.